

**T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**SERTİFİKASYON SÜRECİNİN R’WOT YAKLAŞIMI İLE
ANALİZİ (KASTAMONU ORMAN BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ
ÖRNEĞİ)**

Aslıhan ŞİMGA

**Danışman
Jüri Üyesi
Jüri Üyesi**

**Doç. Dr. Korhan ENEZ
Doç. Dr. Sevgi ÖZTÜRK
Dr. Öğr. Üyesi Ender BUĞDAY**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
ORMAN MÜHENDİSLİĞİ ANA BİLİM DALI**

KASTAMONU – 2019

TEZ ONAYI

Aslıhan ŞİMGİ tarafından hazırlanan "**Sertifikasyon Sürecinin R'WOT Yaklaşımı İle Analizi (Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü Örneği)**" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri üyeleri önünde savunulmuş ve oy birliği ile Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü **Orman Mühendisliği Ana Bilim Dalı**'nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

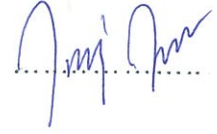
Danışman

Doç. Dr. Korhan ENEZ
Kastamonu Üniversitesi

Jüri Üyesi

Doç. Dr. Sevgi ÖZTÜRK
Kastamonu Üniversitesi

Jüri Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Ender BUĞDAY
Çankırı Karatekin Üniversitesi

13/06/2019

Enstitü Müdürü Prof. Dr. Hasbi YAPRAK

TAAHHÜTNAME

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildirir ve taahhüt ederim.

Aslıhan ŞİMGA

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

SERTİFİKASYON SÜRECİNİN R’WOT YAKLAŞIMI İLE ANALİZİ (KASTAMONU ORMAN BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ ÖRNEĞİ)

Aslıhan ŞİMGİ
Kastamonu Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Orman Mühendisliği Ana Bilim Dalı

Danışman: Doç.Dr. Korhan Enez

Bu çalışmanın amacı sertifikasyon sürecinin Kastamonu Orman Bölge Müdürlüklerince sertifikasyon almış işletmelerin sürece yönelik “Üstünlükleri/Güçlü Yanları”, “Zayıflıkları”, “Fırsatları/Olanakları” ve “Tehditleri/Tehlikeleri”ni SWOT ve R’WOT Analiz Yöntemleriyle ortaya koymaktır. Bu nedenle iki temel hedef benimsenmiştir. Bunlardan ilki orman ürünlerinin sertifikalandırma stratejilerinin Orman Bölge Müdürlüğü ölçeğinde katılımcı yaklaşımla belirlenmesi ve önceliklendirilmesinin sağlanması, diğeri ise sertifika almış olan işletmeler ile henüz sertifikası olmayan işletmeleri inceleyip farklılıkların belirlenmesi ve sertifikasyon sürecinin gelişimine katkı sağlanmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Orman Sertifikası, SWOT Tekniği, R’WOT Tekniği,

2019, 58 sayfa

Bilim Kodu: 1205

ABSTRACT

MSc. Thesis

ANALYSIS OF THE CERTIFICATION PROCESS WITH APPROACH
(KASTAMONU FOREST REGIONAL DIRECTORATE EXAMPLE)

Aslıhan ŞİMGİ

Kastamonu University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Forest Engineering

Supervisor: Associate. Prof. Dr. Korhan ENEZ

The aim of this study is to demonstrate the “Advantages / Strengths”, “Weaknesses, “Opportunities / Possibilities” and “Threats / Hazards” of the enterprises that have received certification by Kastamonu Forestry Regional Directorates of the certification process with SWOT and R’WOT Analysis Methods. In addition to this, it is aimed to determine and prioritize the certification strategies of forest products with participatory approach at Forest Regional Directorate scale. In addition, another aim is to examine the enterprises that have certified certificates and the non-certified enterprises and to determine the differences and to contribute to the development of the certification process.

Key Words; Forest Certificate, SWOT Technique, R’WOT Technique

2019, 58 pages

Science Code: 1205

TEŞEKKÜR

Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Anabilim Dalı Lisansüstü Programı kapsamında “Sertifikasyon Sürecinin R’WOT Yaklaşımı İle Analizi (Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü Örneği” isimli çalışma gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın yürütülmesinde her türlü teknik bilgi ve deneyimlerini esirgemeyen tez danışmanlığımı yapan Sayın Hocam Doç. Dr. Korhan ENEZ’e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmam için bana her türlü desteğini esirgemeyen değerli hocam Doç. Dr. Sevgi ÖZTÜRK’e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans öğrenimimin başından sonuna kadar her zaman anlayış gösteren başta ailem olmak üzere, bilgi formlarım için verilerimi toplamama yardım eden ve sonrasında her aşamada destek olan değerli ablam Seyhan ŞİMGİ ‘ya tezim için ellerinden gelen yardımı esirgemeyen sevgili arkadaşlarım Cihan ŞEN ve Tuğrul HODANCI ‘ya teşekkür ederim.

Aslıhan ŞİMGİ
Kastamonu, Haziran, 2019

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
TEZ ONAYI.....	ii
TAAHHÜTNAME.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	ix
TABLolar DİZİNİ	x
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	3
2.1. Sürdürülebilir Orman Yönetimi	3
2.2. Ormancılıkta Sertifikasyon.....	3
2.3. Sertifikasyon Sistemleri	4
2.3.1. ISO 14000-Uluslararası Standartlar Kurumu Sertifikalandırma Sistemi	4
2.3.2. CSZA808 ve CSA809- Kanada Standartlar Kurumu Sertifikalandırma Sistemi	5
2.3.3. FSC Orman İdare Konseyi (Forest Stewardship Council)	5
2.3.4. Sürdürülebilir Ormancılık Programı Sertifikalandırma Sistemi.....	10
2.3.5. PEFC- Pan Avrupa Ormancılık Sertifikalandırma Sistemi	11
3. MATERYAL VE YÖNTEM	12
3.1. Materyal.....	12
3.1.1. Çalışma Alanı Tanıtımı	12
3.2. Yöntem	16
3.2.1. SWOT Faktörlerinin Belirlenmesi	16
3.2.2. SWOT Faktörlerinin Değerlendirilmesi	21
3.2.3. R'WOT Tekniğinin Uygulanması Aşamaları	22
4. BULGULAR	25
4.1. Kastamonu Orman Kaynaklarının Sertifikasyon Açısından Durumu.....	26
4.2. R'WOT Analizinin Genel Öncelik Değerlerinin Elde Edilmesi	35
5.TARTIŞMA	39
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	50
KAYNAKLAR	53
ÖZGEÇMİŞ	57

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

AHS	Analitik Hiyerarşı Süreci
FSC	Forest Stewardship Council (Orman Yönetim Konseyi)
OBM	Orman Bölge Müdürlüğü
OGM	Orman Genel Müdürlüğü
OİM	Orman İşletme Müdürlüğü
RT	Ranking Tekniği
SOY	Sürdürülebilir Orman Yönetimi

ŞEKİLLER DİZİNİ

	Sayfa
Şekil 2.1. Türkiye’deki sertifikalı orman alanı (OGM Geoportal Verileri 2016).....	9
Şekil 2.2. FSC sertifika örnekleri.....	10
Şekil 2.3. FSC sertifika örneği	10
Şekil 3.1. Sertifikalı alanların Orman Bölge Müdürlüğündeki konumları	12

TABLÖLAR DİZİNİ

Sayfa

Tablo 2.1. Türkiye’deki FSC orman yönetim sertifikasına sahip işletmeler (FSC 2014).....	9
Tablo 3.1. Kastamonu OBM’ndeki sertifikasız işletmelerinin mevcut ormanlık alan durumları	14
Tablo 3.2. Kastamonu OBM’ndeki sertifikalı işletmelerinin mevcut ormanlık alan durumları	15
Tablo 3.3. Oluşturulan SWOT faktörleri	17
Tablo 4.1. SWOT bilgi formlarının uygulandığı katılımcıların gruplara göre dağılımı	25
Tablo 4.2. Kamu Kurum ve Kuruluşlardaki SWOT bilgi formlarının katılımcılara göre % lik dağılımı	26
Tablo 4.3. Sertifikalı İşletmelerin SWOT grupları ve faktörlerine verdikleri öncelikler	27
Tablo 4.4. Sertifikasız işletmelerin SWOT grupları ve faktörlerine verdikleri öncelikler	29
Tablo 4.5. Özel sektörün SWOT grupları ve faktörlerine verdikleri öncelikler	31
Tablo 4.6. Uzmanların SWOT grupları ve faktörlerine verdikleri öncelikler	33
Tablo 4.7. R’WOT analizinin genel önceliklere ait sonuçları	36
Tablo 4.8. Genel öncelik değerlerine göre R’WOT faktörlerinin öncelik sıralaması	37

1.GİRİŞ

Orman; kendine ait bir iklime sahip olan, belli bir boy, yapı ve sıklıktaki ağaç, ağaççık, çalı ve otsu bitkiler, mantarlar, eğreltiler ve hayvanların orman topluluğu ile beraber ortaya çıkardığı yaşam birliğidir (Aytuğ, 1976). Bu tanımdan yola çıkarak ormanlar sadece odun ürünleri üretimi değil bunun yanı sıra odun dışı ürünleri, hayvanları, toprak altında bulundurduğu mikroorganizmaları da bünyesinde barındırmaktadır. Ormanlar yalnızca ekonomik fonksiyona değil, sosyal ve ekolojik fonksiyona da sahiptir. Bu fonksiyonları doğru kullanmak ve yönetmek orman işletmelerinin asli görevleri arasındadır (Koçak ve ark., 2017).

Hızlı nüfus artışı ve sanayileşme; yangınlar, hava kirliliği, iklim değişikliği gibi birçok sorunu beraberinde getirmiştir. Ormanların amaç dışı kullanımı, daha fazla ürün elde etme isteği, ürün kalitesini olumsuz yönde etkileyen hatalı işleme teknikleri gibi problemler uluslararası ölçekte ormansızlaşmaya ve orman kaynaklarının özelliklerini kaybetmesine neden olmaktadır. Bu sorunlar ise ormanların daha iyi yönetilebilmesi konusunu gündeme getirmiştir. Bu konu uluslararası ölçekte tartışılmış, ortak bir çözüm yolu bulunmaya çalışılmış ve sürdürülebilir orman yönetim anlayışı gündeme gelmiştir (URL-7). Ormanların yönetimini sürdürülebilir kılmak, ormanların gelecek nesillere aktarılmasını sağlamak, olumsuz sosyal ve çevre koşullarından korumak amaçlı belli stratejiler ve sertifika yöntemleri geliştirilmiştir. Sertifikasyon orman kaynağının gelecek nesillere aktarılabilir bir şekilde yürütülmesini sağlamakla beraber tüketicilere ürünlerin sertifikalı olarak işletilen bir ormandan geldiğinin garantisini vermektedir. Sertifikasyonun asıl amacı dünya ormanlarının yönetimi ve uygulamalarının düzenlenmesi ve yasal olmayan yollarla elde edilen orman kaynaklarının işletmeler tarafından kullanımının denetlenmesidir (Tolunay ve Türkoğlu, 2011). Bunun yanında sertifikasyonun amacı; ormancılık uygulamalarını geliştirmek, orman yönetimini daha çevresel ve sosyal açıdan sorumlu hale getirmek devlete ve şahıslara ait ormanların ekosistem yönetimlerini belli normlar üzerinde birleştirerek geliştirmektir. Sertifikalandırma işlemi aynı zamanda orman ürünlerinin pazarlanması için oluşturulmuş bir program olduğu için sertifika dolayısıyla orman ürünleri işletmelerine sınırsız bir pazar avantajı sağladığı belirtilmektedir. Bu pazar

avantajından fayda sağlamak isteyen işletmeler hammadde için sertifikalı orman kaynaklarına yöneleceklerinden, orman sahiplerinin de kar yapmaları da sağlanmıştır (Maser ve Smith, 2001). Bununla birlikte ülkemiz ormancılık sektöründe odun hammaddesi üretiminde tekel durumunda olan orman işletmelerinin sertifikalı olması konusu kamuoyunda halen tartışılmaktadır. Bunun için ülkemizdeki sertifikalı orman işletmelerinin durumunun bilinmesi ve diğer işletmelerle kıyaslanması, sertifikalı ürünlerin orman kaynakları üzerinde etkileri, sertifikanın ormanın biyolojisine katkısı, sertifikanın orman işçileri ve yöre halkı hakları üzerinde etkisi ve işçilerin iş güvenliği açısından korunması gibi etkilerinin araştırılması gerekmektedir. Böylece sertifikasyon sürecinin planlanması ve değerlendirilmesi katılımcı bir yaklaşımla ortaya konulmasını gerekli kılmaktadır.

Bu çalışma ile sertifikalı ve sertifikasız işletmelere sahip Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü örneğinden yola çıkılarak sertifikasyon sürecinde etkili olan içsel ve dışsal faktörlerin belirlenerek katılımcı bir yaklaşımla önem sıralaması oluşturularak sertifikasyon sürecinde izlenebilecek stratejilerin ortaya konulması hedeflenmiştir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Sürdürülebilir Orman Yönetimi

Sürdürülebilir Orman Yönetimi “Ormanların ve orman alanların sosyal, ekolojik, ekonomik ve kültürel açıdan bugün ve gelecekte; ekosistem canlılığının ve sağlığının korunması, orman kaynaklarının korunması ve zenginleştirilmesi, biyolojik çeşitliliğin kontrolü, ormanların koruyucu işlevlerinin uygun şekilde zenginleştirilmesi olarak tanımlanmıştır (Görücü, 2002). Ulusal ormancılığımız için sürdürülebilir orman yönetimi (SOY) ise; “Orman alanlarının ve kaynaklarının, bütünlüğünü bozmayacak şekilde, biyolojik çeşitliliğin muhafazasını sağlayarak, verimliliğinin artırılması, gençleşme kapasitesinin ve sağlığının korunması ve potansiyellerinin ekolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan faydaları bugün ve gelecekte, ülkesel ve ülkeler arası bazda sürdürülebilir olarak ve toplum yararına hizmet edecek biçimde ve diğer ekosistemlere zarar vermeyecek şekilde yönetimi” olarak tanımlanmaktadır (Akyol ve Tolunay). Ülkemizde sürdürülebilir orman yönetim çalışmalarının hız kazanması orman amenajman planlarının yapımı ve uygulanması orman ürünlerinin üretimi ve satımındaki uluslararası, ulusal ve bölgesel ölçekte standardizasyona dolayısıyla “sertifikasyona” gidilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır (Türker vd., 2001).

2.2. Ormancılıkta Sertifikasyon

Orman sertifikalandırma, belirli bir orman işletmesi tarafından gerçekleştirilen ormancılık etkinliklerinin, SOY ölçüt ve göstergelerine göre denetim sürecini ifade etmektedir. İlk kez sivil toplum örgütleri, çevreci gruplar, ormancılık ile uğraşan bazı kesimler tarafından ortaya atılmıştır. Ormancılık etkinliklerinin denetimi, bağımsız bir kurum tarafından, bizzat orman alanında yapılan değerlendirmeleri içermektedir. Başka bir deyişle tüketicilerin aldıkları ürünün nasıl işletildiği hakkında bilgi sahibi olabildikleri bir organizasyondur. Orman yönetiminin sürdürülebilirlik düzeyi belirlenerek sertifikalandırma yapıldıktan sonra, bu orman kaynağından üretilen orman ürünlerinin sertifikalandırılması gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda,

sertifikalandırma, orman ürünlerinin, mescereden itibaren, son satış noktalarına kadar zincirleme kontrolü yoluyla, tüketicilere ilgili orman ürünlerinin denetimden geçmiş bir orman kaynağından geldiğinin garantisini vermektedir (Durusoy ve Türker, 2006). Sertifikasyon, bir orman işletmesi bünyesindeki ormancılık faaliyetlerinin bağımsız bir kurum tarafından, belirlenen gösterge ve ölçütlere göre değerlendirilmesi ve teftiş edilmesini mümkün kılan bir süreci kapsamaktadır (Türker vd., 2001). Sertifikasyon sistemi üç alt ögeye sahiptir ve bunlar; standartlar, sertifikasyon ve akreditasyondur. Standartlar; kriter ve göstergeleri ifade ederken sertifikasyon belirlenen kriter, prensip ve göstergelere uyulup uyulmadığını kontrol eden bir kurumu akreditasyon ise bağımsız ve profesyonelliği kontrol eder. Sertifikasyon süreci orman işletmesinin başvurusu ile başlar. Sertifikasyon kuruluşu bu işletmeyi incelemeye alır ve ön değerlendirme yapar. Bu ön değerlendirme işletmenin sertifikasyon standartlarını gerçekleştirebilme olasılığının, düşük maliyetli bir değerlendirmesini yapmak ve söz konusu işletmenin sertifikasyon standartlarına göre doğal orman ya da plantasyon olarak mı kullanılacağına belirlenmesi sürecidir (Şener, 2009). İşletmeler ön değerlendirmede başarılı olsalar bile bu sertifikayı alacakları anlamına gelmez. Ön değerlendirmeden sonra uzmanlar tarafından ormancılıkla ilgili standartlara göre kontrol edilir ve karar verilir (URL-10)

2.3. Sertifikasyon Sistemleri

2.3.1. ISO 14000 -Uluslararası Standartlar Kurumu Sertifikalandırma Sistemi

Çevre yönetim sistemleri adına 1996 yılında bir kurumun faaliyetlerinin tümünü, ürün ve hizmetlerinin doğaya etkilerini ve uygunluğunu kontrol etmek adına oluşturulan sistematik yaklaşımlardır. Çevreyi ilgilendiren kanun ve kurallar, halkın düşünceleri, çevre yönetimini ilgilendiren konuları kapsamaktadır. Kurum ve ürün tabanlı olmak üzere iki türdür. Ana prensipleri arasında daha iyi bir çevre, dünya çapında uygulanma, kurum ve halk istekleri, düşük maliyetli ve doğaya elverişli olma, bilimsel ve uygulanabilir olmak yer almaktadır. Çevre yönetim sistemleri, çevre ile ilgili denetimleri, çevre markaları ve deklarasyon, üretim zincirinin değerlendirilmesi gibi konu başlıkları altında incelenmektedir.

Bu sertifika sistemi sadece ormancılık ile ilgili olmayıp çevre ile ilgilenen kurumların tamamını ilgilendirmektedir. Ormancılık ile ilgili kısmı orman ürünlerinin zincirleme kontrolü ve ürünlerin markalandırılmasıdır.

2.3.2. CSAZ808 ve CSA809 - Kanada Standartlar Kurumu Sertifikalandırma Sistemi

Kanada Standartlar Kurumu tarafından 1996 yılında oluşturulan sürdürülebilir orman yönetimi standartlarını kapsar. Bu standartlar çevre yönetim standartlarına uyumlu olarak geliştirilmiştir. Bu sistem planlama faaliyetlerinin amaçlarına uygunluğunu ve çevreye olan etkisini yerinde yani arazide incelenmesini gerekli kılmaktadır. Ulusal bir sistem olup markalama sistemine geçmemiştir. Bu sistemin en önemli etkisi ise orman işletmelerinin sürdürülebilir orman işletmeciliği prensiplerine uygunluğunu daimi olarak sağlamasıdır. Halkın katılımı da bu sistemde önemli bir yere sahiptir.

2.3.3. FSC Orman İdare Konseyi (Forest Stewardship Council)

Sertifikasyon süreci 1980 'li yıllarda yağmur ormanlarını koruma kampanyaları ile tropik keresteleri boykot kampanyalarına dayanan ana fikir olarak orman kaynaklarının sürdürülebilir, doğayla barışık işletilmesini hedefleyen bir sistem olarak ortaya çıkmıştır (Tolunay ve ark., 2017). Yaklaşık 17 milyon hektar tropik orman alanı 1990 senesi içinde yok olmuştur ki bu her saniyede 4 hektarlık alana karşılık gelmektedir (FAO, 1990).

1993 yılında Kaliforniya'da dünya çapında ormanları korumak amaçlı sorumlu ve sürdürülebilir bir ormancılık hedefiyle oluşturulan uluslararası bir kuruluş olan FSC; ormanların belli bir standarda göre yönetimini amaçlayıp kötü orman politikalarına karşı çıkmak amacıyla kurulmuştur. Bağımsız ve kar amacı gütmeyen bu kuruluşa ilerleyen zamanlarda orman ürünleri üreticileri, tüketicileri, çevreci ve sivil toplum kuruluşları da destek olmuştur. Almanya'nın Bonn şehrini merkez kabul eden kuruluşun ismi Forest Stewardship Council'in baş harfleri olan FSC 'den oluşmuştur (URL-1, 2018).

Ormanların amaç dışı kullanımı, daha fazla ürün elde etme isteği, ürün kalitesini olumsuz yönde etkileyen hatalı işlemler gibi problemler küresel ölçekte orman

alanlarının azalmasına ve bu alanların tahrip olmasına yol açmakta olup FSC buna bir tepki oluşturmak için doğmuştur. Vizyonunu uluslararası ormancılık yönetimi ile ilgili karar mekanizması olmak amacıyla belirlemiş orman işletmelerine ve orman ürünleri tüketicilerine yön vermiştir (URL-1, 2018). Temel çalışma prensibinde uluslararası belli standartlar oluşturmak, oluşturulan bu standartlara göre yönetmek talep edildiğinde değerlendirilip uygunluk sertifikası almaya hak kazandıysa bu sertifikayı vermek ve denetlenebilirliği sağlamak vardır. Bunlardan başka ise odun ürünleri dışındaki orman ürünlerinin verimliliğinin, biyolojik çeşitliliğin zararsız yönetimi, ekosistem dengesinin korunması, sosyal faydalanma, halkın orman ürünlerinden uzun süreçte yararlanabilmesini ve sürdürülebilirliğini sağlamaktır.

FSC sertifikasyon süreci, üretim aşamasından başlayıp ürünün tüketiciye ulaştığı ana kadar olan süreyi ifade eder. Tüketici açısından bakıldığında ise ürünün nereden geldiğini yani orijini hakkında bilgi vermesi dışında ürünün doğru yollardan teslimini de ifade eder. Yani ürünün iyi yönetilmiş ormanlardan elde edildiğini ve depolama – taşıma işlemlerinde yanlış uygulamaların yapılmadığının garantisini verir (URL-2).

FSC sertifikalı ürünler üzerindeki logo ve kayıt numaraları ile tanınmaktadır. FSC-sertifikalı ürünler sadece tahta, kereste ve türevleri gibi orman ürünleri değil bunların yanı sıra kağıt ve kağıt ihtiva eden ürünler, müzik aletleri, tahtadan yapılmış çeşitli oyuncaklar, her türlü mobilya, tahtadan yapılan kalemler gibi daha birçok ürün sertifika sahibi olmaktadır. Sertifikalandırma ise yetkilendirilen kuruluşlar tarafından yapılmaktadır (URL-3).

FSC sertifikası verilirken; öncelikle mevcut durum tespiti yapılır, yani firmaların ve kuruluşların nasıl yönetildiği ve sahip oldukları belirli çalışma sistemleri gözden geçirilir. Bu çalışma sistemleri incelenip FSC-CoC orman yönetim sistemine uygun yönlerine bakılır. İkinci aşama kritik kontrol noktalarını belirlemek bu aşamada ürünlerde başka bir karışım olmayacağının garantisi belirlenir. Bu kritik kontrol noktaları mal kabul, üretim kontrolü, ürün satış noktaları gibi yerlerdir. Buralarda oluşacak karışımın engellenmesi gerekmektedir. Üçüncü aşama planlama çalışmaları ve dokümantasyon işlemleridir. Bu aşama ise planlama aşamasıdır. Sonraki adım eğitim çalışmalarıdır. Eğitimde yetkili ve çalışanlara yetkileri ve sorumlulukları düzgün şekilde anlatılmalıdır. Raporlama aşamasında da uygun raporlar hazırlanıp

üçüncü taraf denetçiler için saklanır. Sertifika alan işletmeler ya da firmalar üç yılda bir kontrol edilmektedir (URL-4).

FSC 10 ilkedен oluşmaktadır. Bu ilkeler;

1. Kanun ve FSC Kurallarına uygunluk,
2. Mülkiyet, kullanım hakları ve sorumlulukları,
3. Yerel halkın hakları,
4. Toplum ilişkileri ve çalışanların hakları,
5. Ormandan Elde Edilecek Faydalar,
6. Çevresel Etki,
7. Amenajman Planı,
8. İzleme ve Değerlendirme Süreci,
9. Yüksek Koruma Değeri Ormanların Korunması,
10. Plantasyonlar.

Bunlar dışında 56 kriter ve 216 göstergeden oluşur (URL-6, 2009).

Sertifikalandırma Ölçütleri;

1. Orman kaynaklarının geliştirilmesi ve sürdürülmesi,
2. Ormanların karbon değişimine olan katkılarının geliştirilmesi ve sürdürülmesi,
3. Orman ekosistemlerinin sağlık ve canlılığının geliştirilmesi ve sürdürülmesi,
4. Orman kaynaklarının üretim işlevlerinin geliştirilmesi ve sürdürülmesi,
5. Orman ekosistemlerindeki biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülmesi,
6. Ormanların koruma (toprak ve su) işlevlerinin geliştirilmesi ve sürdürülmesi,
7. Ormanların sosyo-ekonomik-kültürel işlevlerinin geliştirilmesi ve sürdürülmesi (URL6).

Türkiye’de, Orman Genel Müdürlüğü (OGM), FSC Sertifikalandırma sistemini seçerek 2010 yılından günümüze kadarki süreçte; Bolu, Kastamonu, Muğla, Bursa, İstanbul, Zonguldak Orman Bölge Müdürlükleri sorumluluk alanındaki birçok işletmeye FSC Orman Yönetim Sertifikası almıştır. Türkiye’deki FSC orman yönetim sertifikasına sahip ormanlık alan miktarı 2.346.798 ha ulaşmıştır (FSC,

2014). Sertifikalı alanların yaklaşık yarısı Muğla Orman Bölge Müdürlüğü (Muğla OBM) sınırlarında olup, bağlı tüm işletmeleri FSC orman yönetim sertifikası sahibi olmuştur (Türkoğlu ve Tolunay, 2014). 2011 yılında, Aladağ Orman İşletme Şefliği 9.152 ha'lık alanı için FSC Orman Yönetim Sertifikası almaya hak kazanmıştır. Bolu Bölge Müdürlüğü'ndeki pilot çalışmanın başarılı olması sonucunda sertifikasyon çalışmaları hızlandırılmış ve 2012 yılında Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü, Daday Orman İşletme Müdürlüğü'nde 85.510 ha'lık alan için FSC orman yönetim sertifikası alınmıştır (Türkoğlu ve Tolunay, 2014).

2012 yılında ise OGM; Muğla, Kastamonu ve Zonguldak Orman Bölge Müdürlüklerine bağlı bir kısım işletmelerde FSC sertifikalandırma çalışmalarını başlatmıştır (Türkoğlu ve Tolunay, 2014). 2012 yılının sonunda Muğla OBM'ne bağlı İşletme Müdürlüklerinin tamamında FSC orman yönetim sertifikasının alınması ile birlikte Türkiye'deki sertifikalı alan miktarında büyük bir artış meydana gelmiştir. 2013 yılının başında Kastamonu OBM'ne bağlı Araç, Ayancık, Taşköprü ve Tosya Orman İşletme Müdürlükleri de sertifikalı işletmeler kategorisine geçmiştir. 2014 yılında Bursa OBM'de Yalova, Keles ve İnegöl Orman İşletme Müdürlükleri, İstanbul OBM'nde Demirköy, Kırklareli ve Vize Orman İşletme Müdürlükleri, Zonguldak OBM'nde Karabük Yenice Orman İşletme Müdürlükleri ve Bolu OBM'nde Bolu, Gerede ve Seben Orman İşletme Müdürlüklerinin de sertifikalandırılması ile birlikte Türkiye'de 2.346.798 ha orman alanı FSC orman yönetim sertifikasına sahip olmuştur. Tablo 2.1'de Türkiye'deki FSC orman yönetim sahip işletmelerin sertifika numaraları, sertifika aldıkları tarih ve alan miktarı gösterilmektedir (Türkoğlu ve Tolunay, 2014).

Tablo 2.1. Türkiye’deki FSC orman yönetim sertifikasına sahip işletmeler (FSC 2014)

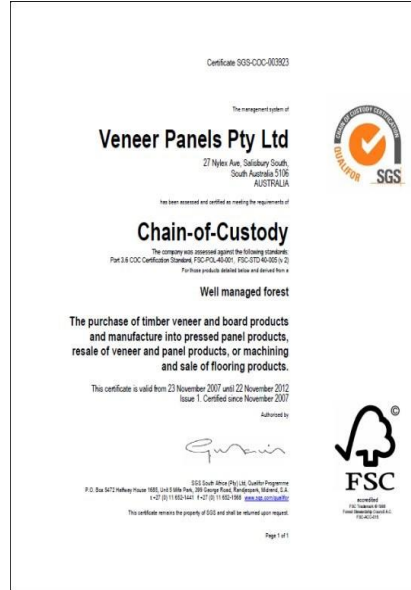
Sertifika No	Bağlı Olduğu OBM	Sertifikaya Sahip İşletme Müdürlükleri	Sertifikanın Alındığı Tarih	Alan (ha)
FSC-C107954	Bolu	Aladağ Orman İşletme Müdürlüğüne Bağlı Aladağ Şefliği	04.10.2011	9152
FSC-C109883	Kastamonu	Daday Orman İşletme Müdürlüğü	21.02.2012	85510
FSC-C105419	Muğla	Fethiye, Köyceğiz, Marmaris, Muğla, Nazilli, Yılanlı, Kavaklıdere, Dalaman, Kemer, Aydın, Milas ve Yatağan Orman İşletme Müdürlükleri	13.12.2012	1157871
FSC-C115893	Kastamonu	Araç, Ayancık, Taşköprü, Tosya Orman İşletme Müdürlükleri	05.04.2013	304204
FSC-C106794	Bursa	Yalova, Keles ve İnegöl Orman İşletme Müdürlükleri	07.03.2014	150554
FSC-C120338	İstanbul	Demirköy, Kırklareli ve Vize Orman İşletme Müdürlükleri	18.03.2014	257744
FSC-C121425	Zonguldak	Karabük ve Yenice Orman İşletme Müdürlükleri	01.04.2014	160352
FSC-C106592	Bolu	Bolu, Gerede ve Seben Orman İşletme Müdürlükleri	17.04.2014	211411
Türkiye’deki FSC Orman Yönetim Sertifikasına Sahip Orman Alanı				2.346.798

Şekil 2.1. Türkiye’deki sertifikalı orman alanları (OGM Geoportal Verileri, 2016)

Şekil 2.2. FSC sertifika örnekleri

Şekil 2.3. FSC sertifika örneği

2.3.4. SFI- Sürdürülebilir Ormancılık Programı Sertifikalandırma Sistemi

Amerika Orman ve Kâğıt Endüstri Kurumu'nun liderliğinde 1994 yılında çevreci kuruluşlar, bilim insanları ve ormancılar tarafından ortaya atılan sistem ormanların tüm fayda değerlerinin devamlılığını sağlamaya yönelik sınırlayıcı ve katı çevre

koruma çalışmalarına yönelik standart ve prensipleri içermektedir. Temelleri 1992 Rio Sözleşmesine dayanır. 18 uzman tarafından oluşan bir komisyon tarafından düzenlenmeler yapılır. Arazi inceleme zorunluluğu bulunmamaktadır fakat işletme kendisi yapar veya yaptırır. Uluslararası sınırlar içerisinde geçerliliği bulunmaktadır. Bu sistem sürdürülebilir ormancılığın geliştirilmesi, su kalitesi, üretimin olumsuz etkilerinin azaltılması, biyolojik çeşitliliğin korunması, ürün kalitesinin artırılması gibi konular üzerinde yoğunlaşmıştır. 11 adet alt amaç ve birçok sayıda ölçütten oluşmaktadır.

2.3.5 PEFC - Pan Avrupa Ormancılık Sertifikalandırma Sistemi

Helsinki Sözleşmesi (1905) ile gündeme gelmiştir. Avrupa ormanlarının biyolojik çeşitlilik, verimlilik, gençleştirme kapasitesi, insan sağlığına katkısı ekolojik, ekonomik ve sosyal fonksiyonları ile beraber diğer ekosistemleri olumsuz etkilerinden korunmasına ve sürdürülebilir işletimine zemin hazırlamaktır. Türkiye'nin de içinde bulunduğu 14 Avrupa ülkesinin oluşturduğu PEFC, özel orman kuruluşlarının oluşturduğu gönüllü bir kuruluştur (Başkent ve Türker, 2002). Sistemin amacı taraf olmayan bir kurumca denetimin sağlanması, tüketici-topluma güven vermektir. Üzerinde durduğu konu başlıkları ise orman kaynaklarının küresel karbon dönüşümüne olan katkılarıyla beraber geliştirilmesi ve sürdürülmesi, biyolojik çeşitliliğin korunması, orman ekosistemini gelişimi ve sürdürülmesi, toprak ve su kaynaklarının korunması, ormandan sağlanan sosyoekonomik fonksiyonların devamlılığıdır. 27 adet göstergeye sahiptir.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Materyal

3.1.1. Çalışma Alanının Tanıtımı

Yürütülen bu çalışma Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü'nün (OBM) tamamı dikkate alınarak tamamlanmıştır. Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü Sinop ve Kastamonu illerini kapsayarak 10.04.1951 yılından günümüze kadar faaliyet göstermektedir. Bölge müdürlüğü idari merkezi Kastamonu da bulunmaktadır. Kuzey bölümü Karadeniz, güneyi Ankara Orman Bölge Müdürlüğü, batısı Zonguldak Orman Bölge Müdürlüğü doğusu ise Amasya Orman Bölge Müdürlükleri ile çevrilidir (Şekil 3.1).

Şekil 3.1. Sertifikalı alanların Orman Bölge Müdürlüğündeki konumları

Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü'nde; 15 Şube Müdürlüğü, 22 Orman İşletme Müdürlüğü (OİM) bulunmaktadır. Bu müdürlükler bünyesinde 135 Orman İşletme Şefliği (OİŞ), 4 Ağaçlandırma ve Toprak Muhafaza Şefliği, 4 Fidanlık Şefliği, 7

Depo Şefliği bulunmaktadır. Kastamonu OBM' de bulunan 22 OİM' nin 18'i sertifikasız, 5 tanesi ise orman yönetim sertifikasına sahiptir.

Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü

Sertifikasız Orman İşletme Müdürlükleri

Karadere OİM; Orman Genel Müdürlüğünün 07.02.1990 tarih ve 90/142 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve Bakanlık Makamının 20.03.1990 tarih ve 11 Sayılı Olurları ile kurulmuştur. Kastamonu Orman İşletme Müdürlüğünden ayrılmış olup merkezi Kastamonu'dur. Bünyesinde 6 adet OİŞ vardır (Tablo 3.1).

Kastamonu Merkez OİŞ; Orman Genel Müdürlüğünün 16.08.1943 tarihli Olurları ile merkezi Kastamonu İl'i olmak üzere faaliyete geçmiştir. 07.02.1990 tarih ve 90/142 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve Bakanlık Makamının 20.03.1990 tarih ve 11 Sayılı Olurları ile yeni kurulan Karadere Orman İşletme Müdürlüğü, Kastamonu Orman İşletme Müdürlüğünden ayrılmıştır. Bünyesinde 5 adet OİŞ vardır (Tablo 3.1).

İhsangazi OİM; Orman Genel Müdürlüğünün 24.04.1969 tarihli Olurları ile merkezi İhsangazi İlçesi olmak üzere 01.07.1969 tarihinde faaliyete geçmiştir. Bünyesinde 4 adet OİŞ vardır (Tablo 3.1).

Tablo 3.1. *Kastamonu OBM’de bulunan sertifikasız işletmelerin orman varlığı*

İŞLETME MÜDÜRLÜKLERİ	İŞLETME ŞEFLİĞİ	NOR-MAL ORMAN (ha)	BOZUK ORMAN (ha)	TOPLAM ORMAN-LIK ALAN (ha)	ORMAN-SIZ ALAN (ha)	GENEL ALAN (ha)
KARADERE	AKKAYA	9.244,60	345,90	9.590,50	3.102,60	12.693,10
	HANDÜZÜ	5.098,40	104,20	5.202,60	894,40	6.097,00
	KADIDAĞI	8.054,50	538,40	8.592,90	6.706,30	15.299,20
	KARADERE	9.202,80	427,60	9.630,40	5.077,60	14.708,00
	KAŞÇILAR	10.029,90	1.158,20	11.188,10	15.186,70	26.374,80
	ÇALTEPE	9.852,40	490,80	10.343,20	4.782,30	15.125,50
KASTAMONU	DEĞİRMENCİLER	4334,0	6847,5	11181,5	10866,5	22048,0
	GÖLKÖY	6793,5	6011,0	12804,5	21145,5	33950,0
	KASTAMONU	10431,0	5340,0	15771,0	8749,5	24520,5
	BOSTAN	5125,0	639,0	5764,0	2533,0	8297,5
	KUZYAKA	6294,5	2459,5	8754,0	9497,0	18251,0
İHSANGAZİ	ECELER	6284,5	3266,5	9551,0	4787,0	14338,0
	İHSANGAZİ	4032,0	2404,5	6436,5	5621,0	12057,5
	KİRAZLITEPE	3541,5	1340,5	4882,0	3270,5	8152,5
	MERGÜZE	5562,5	4027,0	9589,5	6886,0	16475,5
TOPLAM ALAN		103.881,10	35400,6	139.281,70	109.105,90	248.388,10

Sertifikalı Orman İşletme Müdürlükleri

Taşköprü OİM; OGM’nin 06.06.1947 tarihli Olurları ile kapatılmış yine Makamın 14.03.1958 tarihli Olurları ile yeniden faaliyete geçmiştir. Müdürlüğün 12 adet OİŞ vardır (Tablo 3.2).

Daday OİM; İlk kez Orman Genel Müdürlüğünün 15.03.1939 tarihli Olurlarıyla faaliyete geçmiş ve Makamın 16.08.1943 tarihli emirleri ile kapatılarak Araç Orman İşletme Müdürlüğüne bağlanmıştır. İkinci defa Orman Genel Müdürlüğünün 25.09.1945 tarihli Olurları ile 07.10.1945 tarihinde merkezi Daday İlçesi olmak üzere faaliyete geçmiştir. Bünyesinde 7 adet OİŞ vardır (Tablo 3.2).

Araç OİM; Orman Genel Müdürlüğünün 16.08.1943 tarihli Olurlarıyla merkezi Araç İlçesi olmak üzere 21.09.1943 tarihinde faaliyete geçmiştir. Bünyesinde 6 adet OİŞ vardır (Tablo 3.2).

Tosya OİM; Orman Genel Müdürlüğünün 14.01.1946 tarihli Olurları ile merkezi Tosya İlçesi olmak üzere 01.08.1946 tarihinde faaliyete geçmiştir. Bünyesinde 8 adet OİŞ ve 1 adet Toprak Muhafaza ve Ağaçlandırma Şefliği vardır (Tablo 3.2).

Ayancık OİM; Merkezi Sinop İli Ayancık İlçesindedir. Bünyesinde 11 OİŞ bulunmaktadır (Tablo 3.2).

Tablo 3.2. Kastamonu OBM’de bulunan sertifikalı işletmelerin orman varlığı

İŞLETME MÜDÜRLÜKLERİ	İŞLETME ŞEFLİĞİ	NORMAL ORMAN (ha)	BOZUK ORMAN (ha)	TOPLAM ORMANLIK ALAN (ha)	ORMANSAZ ALAN (ha)	GENEL ALAN (ha)
TAŞKÖPRÜ	Bayam	10.303,40	2.558,40	12.861,80	3.144,40	16.006,20
	Çiflik	6.818,60	1.034,10	7.852,70	1.585,30	9.438,00
	Düzdağ	6.705,70	3.600,20	10.305,90	2.770,10	13.076,00
	Dikmen	5.602,10	1.280,60	6.882,70	2.111,00	8.993,70
	Karatepe	12.161,40	6.470,30	18.631,70	14.648,50	33.280,20
	Kırçam	6.112,10	622,50	6.734,60	2.310,20	9.044,80
	Koçanlı	9.579,30	2.370,60	11.949,90	4.136,70	16.086,60
	Saraycık	5.619,10	510,30	6.129,40	2.222,50	8.351,90
	Sarıkaya	6.076,20	5.762,50	11.838,70	3.782,80	15.621,50
	Taşköprü	6.117,40	5.825,70	11.943,10	23.015,20	34.958,30
DADAY	Tekçam	7.374,20	1.014,20	8.388,40	3.402,30	11.790,70
	Ballıdağ	5.550,4	1.760,1	7.310,5	1.573,7	8884,2
	Sarıçam	10.278,1	1.270,4	11.548,5	3.375,0	14923,5
	Çamkonak	6.925,4	2.699,8	9.625,2	3.218,5	12843,7
	Karacaören	6.317,3	2.219,4	8.536,7	4.170,0	12706,7
	Yayla	6.488,0	205,9	6.693,9	2.565,4	9259,3
	Daday	8.949,3	2.794,1	11.743,4	5.053,8	16797,2
ARAÇ	Çamlıbel	7.914,4	495,2	8.409,6	1.641,4	10051
	Araç	12.270,00	2.867,30	15.137,30	6.000,50	21.137,80
	Boyalı	7.342,00	2.932,30	10.274,30	4.883,20	15.157,50
	Dereyayla	8.445,70	2.384,60	10.830,30	3.689,70	14.520,00
	Gölcük	4.739,30	457,10	5.196,40	2.232,00	7.428,40
	Karkalmaz	6.555,60	519,30	7.074,90	1.524,20	8.599,10

	Sıragözü	6.272,20	496,00	6.768,20	2.223,70	8.991,90
TOSYA	Ahlatdağ	6.071,80	4.574,30	10.646,10	5.609,50	16.255,60
	Akseki	7.173,10	8.352,10	15.525,20	8.835,00	24.360,20
	Çaldağ	8.615,30	2.474,40	11.089,70	3.473,50	14.563,20
	Çiçekli	7.318,80	1.548,60	8.867,40	2.824,20	11.691,60
	Dedemdağ	7.351,40	931,00	8.282,40	5.850,20	14.132,60
	Kösdağ	5.402,70	1.505,60	6.908,30	1.816,50	8.724,80
	Tosya	8.306,00	3.946,00	12.252,00	8.824,50	21.076,50
	Yeşilgöl	6.566,90	2.174,80	8.741,70	2.959,90	11.721,60
AYANCIK	Akgöl	3.554,30	95,30	3.649,60	686,60	4.336,20
	Ayancık	4.948,80	1.295,50	6.247,30	3.922,70	10.170,00
	Çangal	5.558,70	137,90	5.696,60	541,10	6.237,70
	Göldağ	4.993,00	185,70	5.178,70	1.578,90	6.757,60
	İnaltı	5.302,40	29,60	5.332,00	1.151,70	6.483,70
	Karadağ	3.946,00	638,50	4.584,50	2.748,10	7.332,60
	Kepez	5.219,30	494,10	5.713,40	724,80	6.438,20
	Kömürgölü	6.291,90	954,50	7.246,40	4.580,90	11.827,30
	Kumluk	5.589,30	611,30	6.200,60	3.390,90	9.591,50
	Yemişli	4.772,80	193,10	4.965,90	989,80	5.955,70
	Yenice	4.012,50	230,50	4.243,00	821,80	5.064,8
TOPLAM ALAN		261843,2	71779,9	310.171,10	145.012,90	540.669,60

3.2. Yöntem

3.2.1 SWOT Faktörlerinin Belirlenmesi

SWOT faktörlerinin belirlenmesinde araştırma alanındaki grupları oluşturan bireylerle yapılan görüşmeler, konu ile ilgili daha önce aynı yörede yapılmış benzer çalışmalar (Genç, 2014) ve literatür taraması neticesinde oluşturulmuştur (Tablo 3.3). SWOT faktörlerinin belirlenmesinden sonraki aşama ise SWOT Bilgi Formlarının oluşturulmasıdır (Tablo 3.3).

Tablo 3.3. Oluşturulan SWOT faktörleri

SWOT GRUPLARI	SWOT FAKTÖRLERİ
GÜÇLÜ YÖNLER	Ürünün markalaşması
	Üretimde sürdürülebilir anlayışının hakim olması
	Kullanılan ekipmanlarda güvenlik prensibinin hakim olması
	Kişisel koruyucu ekipmanların kullanılması
	Biyoçeşitliliğin korunması düşüncesi
	Faaliyetlerin denetlenebilmesi
	Yerel halk ve çalışanların haklarının korunması
	Tüketici güveninin artması
	İşçiler için çalışma koşullarının iyileştirilmesi
	Yerel halkın uzun vadede orman ürünlerinden faydalanma imkanı
ZAYIF YÖNLER	Ülkede sertifikasyon tanıtımının yetersiz olması
	Sertifikasyon hakkında yeterli bilgiye sahip olunmaması
	Yapılan tanıtım çalışmalarına halkın etkin katılımının sağlanamaması
	Ana pazarlara uzak olması
	Nitelikli iş gücünün yeterli olmaması
	Yöneticilere iş yükü getirmesi
FIRSATLAR / OLANAKLAR	OGM'nin bilgilendirme çalışmaları
	Türkiye orman yapısının bu çalışmalar için elverişli olması
	Yurt dışı pazarına açılma imkanı
	Sertifikasyon ile ilgili bilimsel çalışmaların olması
TEHDİTLER	Türkiye’de belirli bölgelerde sertifikasyon çalışmalarının bulunup tüm ülkede yaygın olmaması
	Özel sektörün bu duruma ekonomik bakması,
	Maliyetin yüksek olması ekstra maliyet binmesi
	Ülkesel olarak politik yaygınlaştırma kararının olmaması
	Yasal olarak zorunluluğun olmaması
	Halkın eğitim ve ekonomik anlamda yetersiz olması
	Sertifikasyon sürecinin her alan için fayda-zarar hesabının yapılmamış olması

SWOT BİLGİ FORMU

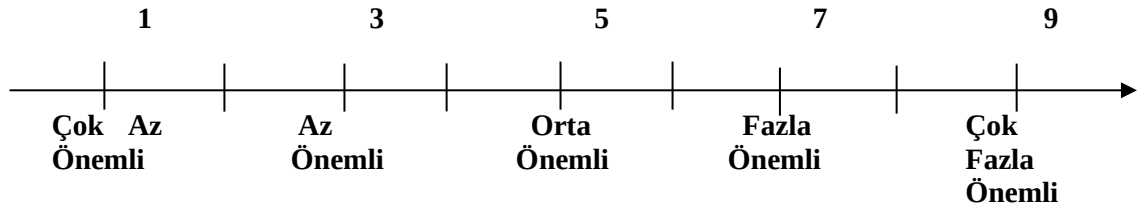
Tarih: / /

Adı Soyadı:

Görevi:

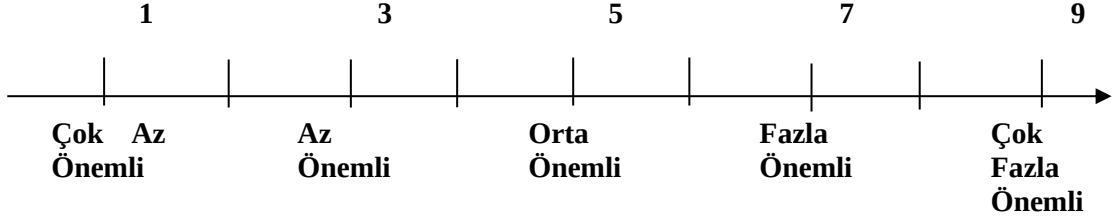
İrtibat Telefonu:

Sertifikasyon sürecinin Orman İşletme Müdürlükleri ölçeğinde değerlendirilmesine yönelik çalışma kapsamında hazırlanmış olan SWOT Gruplarından hangisi/hangileri önemli, ne kadar önemli olduğunu 1’den 9’a kadar değerler ile bildiriniz.

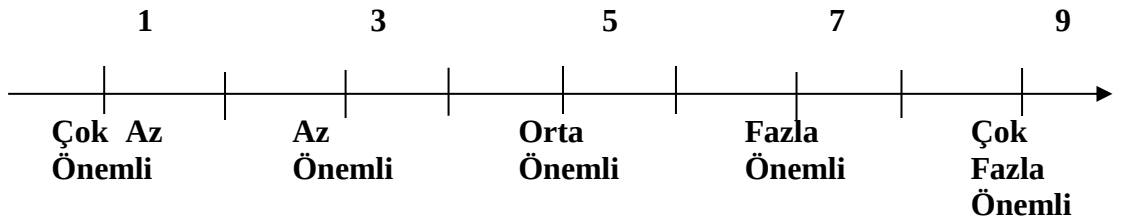
SWOT Grupları	Aldığı Öncelik Puanı
Güçlü Yönler	
Zayıf Yönler	
Fırsatlar/Olanaklar	
Tehditler/Tehlikeler	

SWOT Gruplarından güçlü yönlerle ilişkin faktörler aşağıdaki tabloda verilmiştir. Sizce aşağıdaki faktörlerde hangisi veya hangileri ne kadar önem taşımaktadır, öncelik sıralamasını puan vererek yapınız.

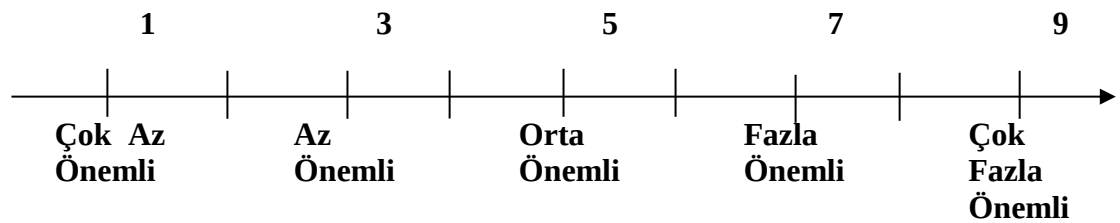
Güçlü Yönler	Aldığı Öncelik Puanı
Ürünün markalaşması	
Üretimde sürdürülebilir anlayışının hakim olması	
Kullanılan ekipmanlarda güvenlik prensibinin hakim olması	
Kişisel koruyucu ekipmanların kullanılması	
Biyçeşitliliğin korunması düşüncesi	
Faaliyetlerin denetlenebilmesi	
Yerel halk ve çalışanların haklarının korunması	
Tüketici güveninin artması	
İşçiler için çalışma koşullarının iyileştirilmesi	
Yerel halkın uzun vadede orman ürünlerinden faydalanma imkanı	

SWOT Gruplarından zayıf yönlerle ilişkin faktörler aşağıdaki tabloda verilmiştir. Sizce aşağıdaki faktörlerde hangisi veya hangileri ne kadar önem taşımaktadır, öncelik sıralamasını puan vererek yapınız.

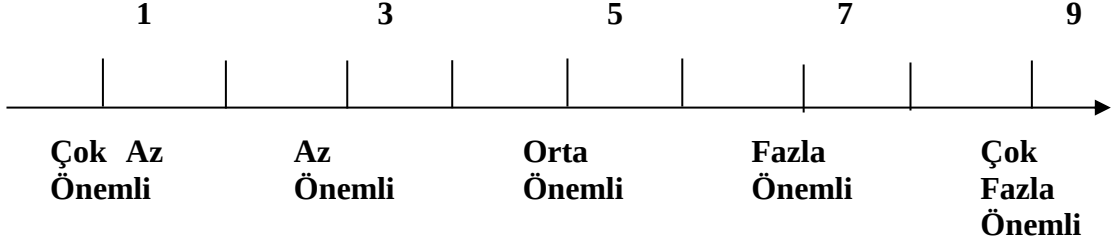
Zayıf Yönler	Aldığı Öncelik Puanı
Ülkede sertifikasyon tanıtımının yetersiz olması	
Sertifikasyon hakkında yeterli bilgiye sahip olunmaması	
Yapılan tanıtım çalışmalarına halkın etkin katılımının sağlanamaması	
Ana pazarlara uzak olması	
Nitelikli iş gücünün yeterli olmaması	
Yöneticilere iş yükü getirmesi	

SWOT Gruplarından fırsatlara ilişkin faktörler aşağıdaki tabloda verilmiştir. Sizce aşağıdaki faktörlerde hangisi veya hangileri ne kadar önem taşımaktadır, öncelik sıralamasını puan vererek yapınız.

Fırsatlar/Olanaklar	Aldığı Öncelik Puanı
OGM'nin bilgilendirme çalışmaları	
Türkiye orman yapısının bu çalışmalar için elverişli olması	
Yurt dışı pazarına açılma imkanı	
Sertifikasyon ile ilgili bilimsel çalışmaların olması	

SWOT Gruplarından tehditlere ilişkin faktörler aşağıdaki tabloda verilmiştir. Sizce aşağıdaki faktörlerde hangisi veya hangileri ne kadar önem taşımaktadır, öncelik sıralamasını puan vererek yapınız.

Tehditler	Aldığı Öncelik Puanı
Türkiye’de belirli bölgelerde sertifikasyon çalışmalarının bulunup tüm ülkede yaygın olmaması	
Özel sektörün bu duruma ekonomik bakması,	
Maliyetin yüksek olması ekstra maliyet binmesi	
Ülkesel olarak politik olarak yaygınlaştırma kararının olmaması	
Yasal olarak zorunluluğun olmaması	
Halkın eğitim ve ekonomik anlamda yetersiz olması	
Sertifikasyon sürecinin her alan için fayda-zarar hesabının yapılmamış olması	

3.2.2. SWOT Faktörlerinin Değerlendirilmesi

İlgi gruplarının görüşlerini ortaya koyabilmek ve katılımlarını sağlamak için SWOT faktörleri önceliklendirilmiştir. R’WOT analizi ile oluşturulmuştur. SWOT faktörleri karar verme durumlarını tek başına kapsamlı olarak ortaya koyamamaktadır. Bu nedenle SWOT analizine ilave olarak başka analizlerin kullanılması gerekmektedir. Bu çalışmada birden fazla çok ölçütlü karar verme analizinin bir arada kullanılması ile oluşan R’WOT analizi kullanılmıştır. Bu analiz doğrusal kombinasyon analizinin SWOT analizi ile melez bir şekilde kullanılmasından oluşmaktadır. Bu analizin kullanılmasında amaç, SWOT faktörlerini sistematik olarak değerlendirerek etkilerini ölçülebilir kılmaktır. Böylece elde edilen sonuçların yalın bir şekilde yorumlanabilmesi sağlanabilmektedir (Öztürk, 2011).

3.2.3. R'WOT Tekniği Uygulanması Aşamaları

Birden fazla çok ltl karar verme tekniğinin birlikte kullanıldığı R'WOT Tekniği, SWOT analizi ile grupların görüşleri belirlendikten sonra çok ltl karar verme tekniklerinden olan Ranking (Sıralama) Tekniği (RT) ve devamında Doğrusal Kombinasyon Tekniğinin (DKT) uygulanması ile sonuçlandıran analitik bir tekniktir. Bu teknikler kısaca izah edilecek olursa;

SWOT zmlmeleri için öncelikle ştnlkler, Zayıflıklar, Fırsatlar ve Tehditler olmak üzere dört ana başlıktan oluşan SWOT grupları oluşturulur. Sonrasında bu SWOT gruplarının her birisi için, olabildiğince tarafsız şekilde, SWOT faktörleri sıralanır. Böylece elde edilen SWOT grupları ve her bir SWOT grubundaki SWOT faktörleri, SWOT zmlmelerine dhil edilir.

SWOT faktörlerinin belirlenmesi içsel ve dışsal bir çözümlmeyi gerektirir. İçsel ortam, sektörün ştnlklerini ve zayıflıklarını incelerken, dışsal ortam ise sektörün dahil olduğu ortamın fırsatlarını ve tehditlerini inceler. İçsel ve dışsal zmlmenin sonuçlarını bir araya getirmek suretiyle, SWOT faktörleri belirlenmiş olur.

SWOT faktörleri belirlendikten sonra bu faktörlerin öncelik değerlerini belirlemek için Ranking (Sıralama) Tekniği (RT) uygulanır. Sıralama yapılırken SWOT gruplarının görüşleri dikkate alınarak öncelik değerleri belirlenir ve SWOT faktörleri sıralanır. Bu sıralama işlemi “dokuz dereceli ölçek” şeklinde yapılmaktadır. Ölçekteki değerler 1- Zayıf oranda önemli; 3- Daha az önemli; 5- Orta derecede önemli; 7- Daha çok önemli; 9- Aşırı derecede önemli olacak şekilde ve beraberinde 2, 4, 6 ve 8 değerleri de orta değerler şeklinde sıralanmıştır. Böylece SWOT faktörleri göreceli öncelik değerlerine içinde bulundukları her bir SWOT grubundaki SWOT grupları, her bir SWOT grubuna veya SWOT faktörüne verilen sıraya dayalı olarak hesaplanmaktadır.

Örneğin bir (k) karar vericisi, (j) SWOT grubuna ait SWOT faktörlerine $r_{jk1}, r_{jk2}, \dots, r_{jkm}$ şeklinde bir sıralama verdiği kabul edilsin. Buna göre (j) SWOT grubundaki (i) SWOT faktörünün göreceli öncelik değeri olan X_{ji} değeri, RT kullanılarak, aşağıdaki şekilde hesaplanabilir:

$$X_{ji} = \frac{\sum_k r_{jki}}{\sum_i \sum_k r_{jki}} \quad (i = 1, 2, \dots, m)$$

Her bir SWOT grubunun önceliğine yönelik bir hüküm belirtmesi için katılımcılara dört SWOT grubundan hangisinin ve/veya hangilerinin daha çok tercih edildiği ve/veya daha çok tercih edilen SWOT grubunun diğerlerine göre ne kadar daha çok tercih edildiği sorulmak suretiyle sıralama tekniğinde hesaplanan grupların göreceli öncelik değerlerinin toplamı bire eşit olması beklenir.

Bir sonraki aşamada, katılımcılardan her bir SWOT grubu için, bu grupların sahip olduğu SWOT faktörleri arasında karşılaştırmalar yapması istenir. Bunun için katılımcılara, her bir SWOT grubu için ayrı olacak şekilde bir önceki sıralamanın sağlanmasındaki yol izlenir. İlk aşamadaki SWOT analizi ile belirlenen SWOT faktörlerinden hangisini/hangilerini daha çok tercih ettiği ve daha çok tercih edilen SWOT faktörünün/faktörlerinin diğerine/diğerlerine göre ne kadar daha çok tercih ettiği? konusunda bir hüküm bildirmesi/bildirmeleri istenir. Böylece, her bir SWOT grubu için, RT yardımıyla SWOT faktörlerinin göreceli öncelik değerleri hesaplanır. Elde edilen bu göreceli öncelik değerleri, katılımcıların SWOT faktörlerine yönelik göreceli üstünlüklerini yansıtmaktadır. Bu aşamada da sıralama tekniği ile elde edilen SWOT faktörlerinin göreceli öncelik değerleri toplamı, her bir SWOT grubu için bire eşittir.

Son aşamada DKT ile her bir SWOT faktörünün göreceli öncelik değeri ile SWOT grubunun göreceli öncelik değerinin çarpılması gerekmektedir. Bu uygulama dört SWOT grubunun her birisi için ayrı ayrı olarak gerçekleştirilir. Sonuçta toplam değeri bir olan tüm SWOT faktörlerinin öncelik değerleri elde edilmiş olur. Böylece SWOT faktörlerinin göreceli öncelik değerleri aynı ölçekte standardize edilmiş olur. Bu durum hem SWOT gruplarını hem de tüm SWOT faktörlerini önem sırasına göre

konulmasını sağlar. Böylece SWOT analizi sayısal olarak değerlendirilme ve yorumlanma imkânı bulur.

4. BULGULAR

Çalışma için elde edilen veriler farklı açılardan değerlendirilmiştir. Sertifikasyon OGM tarafından kabul gören bir uygulama olsa da çalışanların sertifikasyon hakkındaki bilgi, görüş ve önerileri uygulama hakkındaki düşünceleri, uygulanması sürecindeki sorunları vb gibi durumlar çalışmamızda araştırılmıştır. Bu amaçla Daday, Ayancık, Taşköprü, Tosya, İhsangazi, Karadere ve Merkez OİM ‘de çalışan Orman İşletme Müdürleri, Orman İşletme Müdür Yardımcıları, Orman İşletme Şeflerinin doldurduğu SWOT bilgi formları sonucu veriler elde edilmiştir. Araştırmamız Kastamonu OBM’ye bağlı (7 OİM) 63 tane SWOT bilgi formu yapılmıştır. Bu formlardan 50 tanesi Orman İşletme Şefi ve 13 tane Orman İşletme Müdür ve Müdür yardımcılarına uygulanan SWOT bilgi formları vasıtasıyla elde edilmiştir. Orman Bölge Müdürlüğü dışında da uzmanlar tarafından 10, özel sektör çalışanları tarafından ise 7 adet SWOT Bilgi Formu yapılarak toplamda 80 adet SWOT bilgi formu elde edilmiştir. Diğer veriler ise bu konuda yapılan çalışmalar, ilgili sertifika kurumlarından elde edilen bilgilerden sağlanmıştır.

Araştırmaya katılan kamu kurum ve kuruluş temsilcileri özel sektör çalışanları ve uzman kişiler arasında en fazla pay kamu kurum ve kuruluş temsilcilerine (%78,75) aittir. Daha sonraki yüksek oran ise uzmanlara (%12,50) , en düşük pay ise özel sektör çalışanlarına (%8,75) aittir (Tablo 4.1).

Tablo 4.1. *SWOT bilgi formlarının uygulandığı katılımcıların gruplara göre dağılımı*

BİLGİ FORMU	SAYI (N)	YÜZDE (%)
Kamu Kurum ve Kuruluşları (OİŞ)	63	78,75
Uzmanlar	10	12,50
Özel Sektör Çalışanları	7	8,75
TOPLAM	80	100

4.1. Kastamonu Orman Kaynaklarının Sertifikasyon Açısından Durumu

Kastamonu ormanlarını sertifikasyon açısından değerlendirmek için SWOT analizi yapıp sahip olunan üstünlük ve zayıflıklar, gelecek döneme yönelik fırsatlar ve tehditleri öğrenmek için yapılan bilgi formu sayısı aşağıdaki gibi sınıflandırılabilir (Tablo 4.2).

Tablo 4.2. *Kamu kurum ve kuruluşlardaki SWOT bilgi formlarının katılımcılara göre dağılımı*

OİM	SAYI (N)	YÜZDE (%)
KARADERE	5	7,94
MERKEZ	6	9,52
İHSANGAZİ	4	6,35
TAŞKÖPRÜ	12	19,05
DADAY	10	15,87
ARAÇ	7	11,11
TOSYA	10	15,87
AYANCIK	9	14,29
TOPLAM	63	100,00

Tablo 4.3. *Sertifikalı orman işletmelerinin SWOT grupları ve faktörlerine verdikleri öncelikler*

SWOT Grupları	Öncelik Değeri	SWOT Faktörleri	Öncelik Değeri
<u>GÜÇLÜ YÖNLER</u>	<u>0,3259</u>	Ürünün Markalaşması	0,0287
		Üretimde Sürdürülebilir Anlayışın Hâkim Olması,	0,0326
		Kullanılan Ekipmanlarda Güvenlik Prensibinin Hâkim Olması	0,0405
		<u>Kişisel Koruyucu Ekipmanların Kullanılması,</u>	<u>0,0421</u>
		Biyolojik Çeşitliliğin Korunması Düşüncesi	0,0384
		Faaliyetlerin Denetlenebilmesi	0,0337
		Yerel Halk Ve Çalışanların Haklarının Korunması	0,0397
		Tüketici Güveninin Artması	0,0314
		İşçiler İçin Çalışma Koşullarının İyileştirilmesi	0,0388
		Ülkede Sertifikasyon Tanıtımının Yetersiz Olması	0,0352
<u>ZAYİF YÖNLER</u>	<u>0,2055</u>	Sertifikasyon Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olunmaması,	0,0371
		Yapılan Tanıtım Çalışmalarına Halkın Etkin Kullanımının Sağlanamaması,	0,0327
		Ana Pazarlara Uzak Olması	0,0230
		Nitelikli İş Gücünün Yeterli Olmaması,	0,0376
		<u>Yöneticilere İş Yükü Getirmesi,</u>	<u>0,0399</u>
<u>FIRSATLAR</u>	<u>0,2977</u>	<u>OGM ‘nin Bilgilendirme Çalışmaları,</u>	<u>0,0769</u>
		Türkiye Orman Yapısının Bu Çalışmalar İçin Elverişli Olması,	0,0693
		Yurt Dışı Pazarına Açılma İmkânı,	0,0757
<u>TEHDİTLER</u>	<u>0,1709</u>	Sertifikasyon İle İlgili Bilimsel Çalışmaların Olması	0,0758
		Türkiye’de Belirli Bölgelerde Sertifikasyon Çalışmalarının Bulunup Tüm Ülkede Yaygın Olmaması,	0,0247
		Özel Sektörün Bu Duruma Ekonomik Bakması,	0,0249
		Maliyetin Yüksek Olması Ekstra Maliyet Binmesi,	0,0242
		Ülkesel Olarak Politik Olarak Yaygınlaştırma Kararının Olmaması,	0,0216
		Yasal Olarak Zorunluluğun Olmaması	0,0231
		<u>Halkın Eğitim Ve Ekonomik Anlamda Yetersiz Olması,</u>	<u>0,0289</u>
		Sertifikasyon Sürecinin Her Alan İçin Fayda Zarar Hesabının Yapılmamış Olması	0,0235

En yüksek önceliğe sahip olanlar kalın siyah harflerle ve altı çizilerek gösterilmiştir.

Tablo 4.3’de Sertifikalı orman işletmeleri grubunun R’WOT Analiz sonuçları verilmiştir. Buna göre SWOT grubundaki “Güçlü Yönler” ilk sırada **0,3259**, ikinci sırada En yüksek ölçekli “Fırsatlar” **0,2977**, üçüncü sırada “Zayıf Yönler” **0,2055** diğerlerine göre daha az öncelikli olan “Tehditler” ise **0,1709** olarak belirlenmiştir. “Güçlü Yönler ile “Fırsatlar” birbirine yakın değerde ve “Zayıf Yönler ile Tehditler” de birbirine yakın yöndedir. Bu gruptaki en az öncelikli değer “Tehditlere” aittir. Sertifikalı işletmelerde en önemli “Güçlü Yön” **0,0421** değerine sahip olan “Kişisel Koruyucu Ekipmanların Kullanılması (KKE)” faktörüdür (Tablo 4.3). “Güçlü Yönler” içinde en az değeri alan **0,0287** ile “Ürünün Markalaşması” olmuştur. “Zayıf Yönler” grubunun aldığı değer **0,2055** olup bu gruptaki en yüksek değere sahip “Yöneticilere İş Yüğü Getirmesi” **0,0399** olarak seçilmiştir (Tablo 4.3). En az değer ”Ana Pazarlara Uzak Olması” **0,0230** olarak seçilmiştir. “Fırsatlar” ise **0,2977** değerini almış ve en önemli “Fırsat” “OGM nin Bilgilendirme Çalışmaları” **0,0769** olmuştur (Tablo 4.3). En az önceliği alan “Fırsat” ise “Türkiye Orman Yapısının Bu Çalışmalar İçin Elverişli Olması” **0,0693** olarak belirlenmiştir. Bu gruba göre “Tehditler” grubunda **0,0289** değeri ile en büyük “Tehdit” “Halkın Eğitim ve Ekonomik Anlamda Yetersiz Olması” olarak seçilmiş en az değer ise “Ülkesel Olarak Politik Yaygınlaştırma Kararının Olmaması” **0,0216** olarak saptanmıştır.

Tablo 4.4. Sertifikasız orman işletmelerinin SWOT grupları ve faktörlerine verdikleri öncelikler

SWOT Grupları	Öncelik Değeri	SWOT Faktörleri	Öncelik Değeri
<u>GÜÇLÜ YÖNLER</u>	<u>0,3254</u>	Ürünün Markalaşması	0,0286
		Üretimde Sürdürülebilir Anlayışın Hâkim Olması,	0,0333
		Kullanılan Ekipmanlarda Güvenlik Prensibinin Hâkim Olması	0,0389
		Kişisel Koruyucu Ekipmanların Kullanılması,	0,0382
		Biyolojik Çeşitliliğin Korunması Düşüncesi	0,0385
		Faaliyetlerin Denetlenebilmesi	0,0318
		<u>Yerel Halk Ve Çalışanların Haklarının Korunması</u>	<u>0,0413</u>
		Tüketici Güveninin Artması	0,0339
		İşçiler İçin Çalışma Koşullarının İyileştirilmesi	0,0409
<u>ZAYIF YÖNLER</u>	<u>0,2021</u>	Ülkede Sertifikasyon Tanıtımının Yetersiz Olması	0,0344
		Sertifikasyon Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olunmaması,	0,0351
		Yapılan Tanıtım Çalışmalarına Halkın Etkin Kullanımının Sağlanamaması,	0,0298
		Ana Pazarlara Uzak Olması	0,0243
		Nitelikli İş Gücünün Yeterli Olmaması,	0,0370
		<u>Yöneticilere İş Yüğü Getirmesi,</u>	<u>0,0415</u>
<u>FIRSATLAR</u>	<u>0,2983</u>	<u>OGM 'nin Bilgilendirme Çalışmaları,</u>	<u>0,0821</u>
		Türkiye Orman Yapısının Bu Çalışmalar İçin Elverişli Olması,	0,0639
		Yurt Dışı Pazarına Açılma İmkânı,	0,0802
<u>TEHDİTLER</u>	<u>0,1742</u>	Sertifikasyon İle İlgili Bilimsel Çalışmaların Olması	0,0721
		Türkiye'de Belirli Bölgelerde Sertifikasyon Çalışmalarının Bulunup Tüm Ülkede Yaygın Olmaması,	0,0212
		Özel Sektörün Bu Duruma Ekonomik Bakması,	0,0283
		<u>Maliyetin Yüksek Olması Ekstra Maliyet Binmesi,</u>	<u>0,0292</u>
		Ülkesel Olarak Politik Olarak Yaygınlaştırma Kararının Olmaması,	0,0230
		Yasal Olarak Zorunluluğun Olmaması	0,0223
		Halkın Eğitim Ve Ekonomik Anlamda Yetersiz Olması,	0,0283
		Sertifikasyon Sürecinin Her Alan İçin Fayda Zarar Hesabının Yapılmamış Olması	0,0219

En Yüksek Önceliğe Sahip Olanlar Kalın Siyah Harflerle ve Altı Çizilerek Gösterilmiştir.

Bu tabloda Sertifikasız orman işletmeleri grubunun R'WOT Analiz sonuçları değerlendirilmiştir. Buradaki değerlere göre SWOT grubundaki “Güçlü Yönler” ilk sırada **0,3254** değerine sahip ve en yüksek ikinci öncelik ise “Fırsatlar” **0,2983** değerine sahiptir. Üçüncü sırada “Zayıf Yönler” **0,2021** ve en az öncelikli “Tehditler” ise **0,1742** olarak belirlenmiştir. “Güçlü yönler ile Fırsatlar” birbirine yakın değerde ve “Zayıf Yönler ile Tehditler” de birbirine yakın yöndedir. Bu gruptaki en az öncelikli değer “Tehditlere” aittir. Sertifikasız işletmelerde en önemli “Güçlü Yön” **0,0413** değerine sahip olan “Yerel Halk ve Çalışanların Haklarının Korunması” faktörüdür (Tablo 4.4). En az değeri alan **0,0286** ile “Ürünün Markalaşmasıdır. “Zayıf Yönler” grubunun aldığı en yüksek değer **0,0415** ile “Yöneticilere İş Yükü Getirmesi” faktörüdür (Tablo 4.4). En az değeri alan “Zayıf Yön” “Ana Pazarlara Uzak Olması” (**0,0243**) olarak belirlenmiştir. “Fırsatlar” ise **0,2983** değerini almış ve en yüksek önceliği **0,0821** ile “OGM nin Bilgilendirme Çalışmaları “olmuştur. En düşük değeri alan “Fırsat” grubu ise “Türkiye Orman Yapısının Bu Çalışmalar İçin Elverişli Olması” **0,0639** olarak belirlenmiştir. “Tehditler” grubu **0,1742** değerini alıp en önemli öncelik “Maliyetin Yüksek Olması Ekstra Maliyet Binmesi” **0,0292** olarak en az önemli öncelik ise “Türkiye’de Belirli Bölgelerde Sertifikasyon Çalışmalarının Bulunup Tüm Ülkede Yaygın Olmaması” **0,0212** olarak belirlenmiştir.

Tablo 4.5. Özel Sektörün SWOT grupları ve faktörlerine verdikleri öncelikler

SWOT Grupları	Öncelik Değeri	SWOT Faktörleri	Öncelik Değeri
<u>GÜÇLÜ YÖNLER</u>	<u>0,3321</u>	Ürünün Markalaşması	0,0467
		<u>Üretimde Sürdürülebilir Anlayışın Hâkim Olması,</u>	<u>0,0491</u>
		Kullanılan Ekipmanlarda Güvenlik Prensibinin Hâkim Olması	0,0264
		Kişisel Koruyucu Ekipmanların Kullanılması,	0,0312
		Biyolojik Çeşitliliğin Korunması Düşüncesi	0,0456
		Faaliyetlerin Denetlenebilmesi	0,0317
		Yerel Halk Ve Çalışanların Haklarının Korunması	0,0284
		Tüketici Güveninin Artması	0,0375
		İşçiler İçin Çalışma Koşullarının İyileştirilmesi	0,0355
<u>ZAYIF YÖNLER</u>	<u>0,1824</u>	Ülkede Sertifikasyon Tanıtımının Yetersiz Olması	0,0314
		Sertifikasyon Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olunmaması,	0,0311
		<u>Yapılan Tanıtım Çalışmalarına Halkın Etkin Kullanımının Sağlanamaması,</u>	<u>0,0361</u>
		Ana Pazarlara Uzak Olması	0,0248
		Nitelikli İş Gücünün Yeterli Olmaması,	0,0285
		Yöneticilere İş Yükü Getirmesi,	0,0305
<u>FIRSATLAR</u>	<u>0,3017</u>	<u>OGM ‘nin Bilgilendirme Çalışmaları,</u>	<u>0,0910</u>
		Türkiye Orman Yapısının Bu Çalışmalar İçin Elverişli Olması,	0,0887
		Yurt Dışı Pazarına Açılma İmkânı,	0,0604
<u>TEHDİTLER</u>	<u>0,1838</u>	Sertifikasyon İle İlgili Bilimsel Çalışmaların Olması	0,0616
		Türkiye’de Belirli Bölgelerde Sertifikasyon Çalışmalarının Bulunup Tüm Ülkede Yaygın Olmaması,	0,0275
		Özel Sektörün Bu Duruma Ekonomik Bakması,	0,0220
		Maliyetin Yüksek Olması Ekstra Maliyet Binmesi,	0,0274
		Ülkesel Olarak Politik Olarak Yaygınlaştırma Kararının Olmaması,	0,0284
		<u>Yasal Olarak Zorunluluğun Olmaması</u>	<u>0,0314</u>
		Halkın Eğitim Ve Ekonomik Anlamda Yetersiz Olması,	0,0230
		Sertifikasyon Sürecinin Her Alan İçin Fayda Zarar Hesabının Yapılmamış Olması	0,0241

En yüksek önceliğe sahip olanlar kalın siyah harflerle ve altı çizilerek gösterilmiştir.

Bu tabloda Özel Sektör grubunun R'WOT Analiz sonuçları değerlendirilmiştir. Buradaki değerlere göre SWOT grubundaki “Güçlü Yönler” ilk sırada ve **0,3321** değerine sahip, en yüksek ikinci öncelik ise “Fırsatlar” **0,3017** değerine sahiptir. Üçüncü sırada “Tehditler” **0,1838** ve en az öncelikli “Zayıf Yönler” olarak **0,1824** belirlenmiştir (Tablo 4.5). “Güçlü Yönler ile Fırsatlar” birbirine yakın değerde ve “Zayıf Yönler ile Tehditler” de birbirine yakın yöndedir. Bu gruptaki en az öncelikli “Zayıf yönler” olarak belirlenmiştir. Özel sektör için en önemli “Güçlü Yön” **0,0491** değerine sahip olan “Üretimde Sürdürülebilir Anlayışın Hâkim Olması” faktörüdür (Tablo 4.5). En az değeri alan ise “Kullanılan Ekipmanlarda Güvenlik Prensiplerinin Hâkim Olması” **0,0264** olarak belirlenmiştir. “Fırsatlar” grubunda en yüksek değeri “OGM’nin Bilgilendirme Çalışmaları” **0,0910** almış en düşük değeri ise “Yurt Dışına Açılma İmkânı” **0,0604** olarak belirlenmiştir. “Zayıf Yönler” grubunda en önemli önceliği “Yapılan Tanıtım Çalışmalarına Halkın Etkin Katılımının Sağlanamaması” **0,0361** değeri ile olmuş en düşük değer ise “Ana Pazarlara Uzak Olması ” **0,0248** olarak belirlenmiştir. “Tehditler” grubunda en önemli önceliği “Yasal Olarak Zorunluluğun Olmaması” **0,0314** ile almış en az önceliği ise “Özel Sektörün Bu Duruma Ekonomik Bakması” **0,0220** olarak seçilmiştir.

Tablo 4.6. Uzmanların SWOT grupları ve faktörlerine verdikleri öncelikler

SWOT Grupları	Öncelik Değeri	SWOT Faktörleri	Öncelik Değeri
<u>GÜÇLÜ YÖNLER</u>	<u>0,2706</u>	Ürünün Markalaşması	0,0262
		Üretimde Sürdürülebilir Anlayışın Hâkim Olması,	0,0317
		Kullanılan Ekipmanlarda Güvenlik Prensibinin Hâkim Olması	0,0297
		Kişisel Koruyucu Ekipmanların Kullanılması,	0,0293
		<u>Biyolojik Çeşitliliğin Korunması Düşüncesi</u>	<u>0,0340</u>
		Faaliyetlerin Denetlenebilmesi	0,0302
		Yerel Halk Ve Çalışanların Haklarının Korunması	0,0308
		Tüketici Güveninin Artması	0,0292
		İşçiler İçin Çalışma Koşullarının İyileştirilmesi	0,0295
<u>ZAYIF YÖNLER</u>	<u>0,2296</u>	Ülkede Sertifikasyon Tanıtımının Yetersiz Olması	0,0387
		<u>Sertifikasyon Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olunmaması,</u>	<u>0,0418</u>
		Yapılan Tanıtım Çalışmalarına Halkın Etkin Kullanımının Sağlanamaması,	0,0369
		Ana Pazarlara Uzak Olması	0,0342
		Nitelikli İş Gücünün Yeterli Olmaması,	0,0399
<u>FIRSATLAR</u>	<u>0,2634</u>	Yöneticilere İş Yükü Getirmesi,	0,0381
		OGM ‘nin Bilgilendirme Çalışmaları,	0,0702
		Türkiye Orman Yapısının Bu Çalışmalar İçin Elverişli Olması,	0,0570
		<u>Yurt Dışı Pazarına Açılma İmkânı,</u>	<u>0,0737</u>
		Sertifikasyon İle İlgili Bilimsel Çalışmaların Olması	0,0625
<u>TEHDİTLER</u>	<u>0,2364</u>	Türkiye’de Belirli Bölgelerde Sertifikasyon Çalışmalarının Bulunup Tüm Ülkede Yaygın Olmaması,	0,0330
		Özel Sektörün Bu Duruma Ekonomik Bakması,	0,0310
		Maliyetin Yüksek Olması Ekstra Maliyet Binmesi,	0,0372
		Ülkesel Olarak Politik Olarak Yaygınlaştırma Kararının Olmaması,	0,0332
		Yasal Olarak Zorunluluğun Olmaması	0,0354
		Halkın Eğitim Ve Ekonomik Anlamda Yetersiz Olması,	0,0287
		<u>Sertifikasyon Sürecinin Her Alan İçin Fayda Zarar Hesabının Yapılmamış Olması</u>	<u>0,0379</u>

En Yüksek Önceliğe Sahip Olanlar Kalın Siyah Harflerle ve Altı Çizilerek Gösterilmiştir

Bu tabloda uzmanların R'WOT analiz sonuçları değerlendirilmiştir. Buradaki değerlere göre SWOT grubundaki “Güçlü Yönler” **0,2706** en fazla öncelik değerini alarak ilk sırada seçilmiştir (Tablo 4.6). En önemli öncelik “Biyolojik Çeşitliliğin Korunması” **0,0340** değerini almış en az önceliği ise **0,0262** ile “Ürünün Markalaşması” **0,0262** olmuştur. İkinci öncelik “Fırsatlar” ikinci olarak seçilmiş ve en fazla değeri “Yurt Dışı Pazarına Açılma İmkânı” **0,0737** en az değeri ise “Türkiye Orman Yapısının Bu Çalışmalar İçin Elverişli Olması” **0,0570** olarak belirlenmiştir. Üçüncü sırada “Tehditler” **0,2364** grubu yer almış, en önemli öncelik değerini “Sertifikasyon Sürecinin Her Alan İçin Fayda Zarar Hesabının Yapılmamış Olması” **0,0379** en az öncelik değerini ise “Halkın Eğitim Ve Ekonomik Anlamda Yetersiz Olması” **0,0287** olarak belirlenmiştir (Tablo 4.6). Son sıradaki “Zayıf Yönler” ise **0,2296** değerini almış, en önemli önceliği “Sertifikasyon Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olunamaması” olarak **0,0418** seçilmiş en az değere sahip öncelik ise “Ana Pazarlara Uzak Olması” **0,0342** olarak belirlenmiştir.

4.2. R'WOT Analizinin Genel Öncelik Değerlerinin Elde Edilmesi

Çalışmamamız kapsamında Sertifikalı işletme Yöneticileri, Sertifikasız işletme Yöneticileri, Özel Sektör, Uzman kişilerden oluşan SWOT grupları arasında toplamda 80 katılımcıya SWOT bilgi formları hazırlanmış ve görüşleri alınmıştır. SWOT Bilgi formlarına verdikleri cevaplar arasında karşılaştırılmalar yapılmış, karşılaştırma sonuçlarına göre belirli öncelik değerleri belirlenmiş ve bu değerlerin aritmetik ortalamaları alınmıştır. Böylece elde edilen genel öncelik değerleri her bir SWOT grubu ve SWOT faktörlerine göre aşağıdaki tablo hazırlanmıştır (Tablo 4.7). Genel önceliklerin bulunduğu sonuçlara göre “Güçlü yönler” **0,3135** değeri ile en yüksek önceliğe sahip olmuş olup güçlü yönler arasındaki en önemli öncelik ise **0,0391** “Biyolojik Çeşitliliğin Korunması Düşüncesi” olarak belirlenmiştir. En az öncelik değerini “Faaliyetlerin Denetlenebilmesi” **0,0318** almıştır.

“Zayıf Yönler” **0,2049** değerini alıp en önemli öncelik ise **0,0375** değeri ile “Yöneticilere İş Yükü Gerektirmesi” olmuştur. En az öncelik değerini **0,0266** ile “Ana Pazarlara Uzak Olması” almıştır.

“Fırsatlar” **0,2903** değerini almış ve en önemli önceliği **0,0800** ile “OGM nin Bilgilendirme Çalışmalarıdır”. En az öncelik değerini **0,0680** ile “Sertifikasyon İle İlgili Bilimsel Çalışmaların Olması” almıştır.

“Tehditler” **0,1913** değerini alıp en önemli önceliği **0,0295** ile “Maliyetin Yüksek Olması ve Ekstra Maliyet Binmesi” olmuştur. En az öncelik değerini **0,0265** ile “Ülkesel Olarak Politik Yaygınlaştırma Kararının Olmaması” almıştır.

Tablo 4.7. R'WOT analizinin genel önceliklere ait sonuçları

SWOT Grupları	Öncelik Değeri	SWOT Faktörleri	Öncelik Değeri
<u>GÜCLÜ YÖNLER</u>	<u>0,3135</u>	Ürünün Markalaşması	0,0326
		Üretimde Sürdürülebilir Anlayışın Hâkim Olması,	0,0367
		Kullanılan Ekipmanlarda Güvenlik Prensibinin Hâkim Olması	0,0339
		Kişisel Koruyucu Ekipmanların Kullanılması,	0,0352
		<u>Biyolojik Çeşitliliğin Korunması Düşüncesi</u>	<u>0,0391</u>
		Faaliyetlerin Denetlenebilmesi	0,0318
		Yerel Halk Ve Çalışanların Haklarının Korunması	0,0350
		Tüketici Güveninin Artması	0,0330
		İşçiler İçin Çalışma Koşullarının İyileştirilmesi	0,0362
<u>ZAYIF YÖNLER</u>	<u>0,2049</u>	Ülkede Sertifikasyon Tanıtımının Yetersiz Olması	0,0348
		Sertifikasyon Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olunmaması,	0,0363
		Yapılan Tanıtım Çalışmalarına Halkın Etkin Kullanımının Sağlanamaması,	0,0339
		Ana Pazarlara Uzak Olması	0,0266
		Nitelikli İş Gücünün Yeterli Olmaması,	0,0358
		<u>Yöneticilere İş Yükü Getirmesi,</u>	<u>0,0375</u>
<u>FIRSATLAR</u>	<u>0,2903</u>	<u>OGM 'nin Bilgilendirme Çalışmaları,</u>	<u>0,0800</u>
		Türkiye Orman Yapısının Bu Çalışmalar İçin Elverişli Olması,	0,0698
		Yurt Dışı Pazarına Açılma İmkânı,	0,0725
		Sertifikasyon İle İlgili Bilimsel Çalışmaların Olması	0,0680
<u>TEHDİTLER</u>	<u>0, 1913</u>	Türkiye'de Belirli Bölgelerde Sertifikasyon Çalışmalarının Bulunup Tüm Ülkede Yaygın Olmaması,	0,0266
		Özel Sektörün Bu Duruma Ekonomik Bakması,	0,0266
		<u>Maliyetin Yüksek Olması Ekstra Maliyet Binmesi,</u>	<u>0,0295</u>
		Ülkesel Olarak Politik Olarak Yaygınlaştırma Kararının Olmaması,	0,0265
		Yasal Olarak Zorunluluğun Olmaması	0,0281
		Halkın Eğitim Ve Ekonomik Anlamda Yetersiz Olması,	0,0272
		Sertifikasyon Sürecinin Her Alan İçin Fayda Zarar Hesabının Yapılmamış Olması	0,0268

En Yüksek Önceliğe Sahip Olanlar Kalın Siyah Harflerle ve Altı Çizilerek Gösterilmiştir

Tablo 4.8. Genel öncelik değerlerine göre R'WOT faktörlerinin öncelik sıralaması

SWOT Faktörleri	Önceliği	Öncelik Sıralaması	SWOT Grubu
OGM nin Bilgilendirme Çalışmaları	0,0800	1	Fırsatlar
Yurt Dışı Pazarına Açılma İmkânı	0,0725	2	Fırsatlar
Türkiye Orman Yapısının Bu Çalışmalar İçin Elverişli Olması	0,0698	3	Fırsatlar
Sertifikasyon İle İlgili Bilimsel Çalışmaların Olması	0,0680	4	Fırsatlar
Biyolojik Çeşitliliğin Korunması Düşüncesi	0,0391	5	Güçlü Yönler
Yöneticilere İş Yükü Getirmesi	0,0375	6	Zayıf Yönler
Üretimde Sürdürülebilir Anlayışın Hâkim Olması	0,0367	7	Güçlü Yönler
Sertifikasyon Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olunmaması	0,0363	8	Zayıf Yönler
İşçiler İçin Çalışma Koşullarının İyileştirilmesi	0,0362	9	Güçlü Yönler
Nitelikli İş Gücünün Yeterli Olmaması	0, 0358	10	Zayıf Yönler
Kişisel Koruyucu Ekipmanların Kullanılması,	0,0352	11	Güçlü Yönler
Yerel Halk Ve Çalışanların Haklarının Korunması	0,0350	12	Güçlü Yönler
Ülkede Sertifikasyon Tanıtımının Yetersiz Olması	0,0348	13	Zayıf Yönler
Yapılan Tanıtım Çalışmalarına Halkın Etkin Kullanımının Sağlanamaması	0,0339	14	Zayıf Yönler
Kullanılan Ekipmanlarda Güvenlik Prensibinin Hâkim Olması	0,0339	14	Güçlü Yönler
Tüketici Güveninin Artması	0,0330	15	Güçlü Yönler
Ürünün Markalaşması	0,0326	16	Güçlü Yönler
Faaliyetlerin Denetlenebilmesi	0,0318	17	Güçlü Yönler

Tablo 4.8'in Devamı

Maliyetin Yüksek Olması Ekstra Maliyet Binmesi	0,0295	18	Tehditler
Yasal Olarak Zorunluluğun Olmaması	0,0281	19	Tehditler
Halkın Eğitim Ve Ekonomik Anlamda Yetersiz Olması,	0,0272	20	Tehditler
Sertifikasyon Sürecinin Her Alan İçin Fayda Zarar Hesabının Yapılmamış Olması	0,0268	21	Tehditler
Özel Sektörün Bu Duruma Ekonomik Bakması,	0,0266	22	Tehditler
Türkiye’de Belirli Bölgelerde Sertifikaasyon Çalışmalarının Bulunup Tüm Ülkede Yaygın Olmaması	0,0266	22	Tehditler
Ana Pazarlara Uzak Olması	0,0266	22	Zayıf Yönler
Ülkesel Olarak Politik Yaygınlaştırma Kararının Olmaması,	0,0265	23	Tehditler

Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü çerçevesinde yapılan R’WOT Analizinde güçlü ve zayıf yönler, fırsat ve tehditlere yönelik SWOT Bilgi Gruplarının görüşleri alınmış ve yukarıdaki tablo ve yukarıdaki sıralama ortaya çıkmıştır (Tablo 4.8). Böylece oluşturulan önceliklendirmede sistematik ve katılımcı bir yaklaşımdan yararlanılmıştır. Bu değerlere göre “FIRSATLAR” açısından bir üstünlük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5. TARTIŞMA

Çalışmamda 2017 yılında Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğünde yapılan SWOT Bilgi Formları dikkate alınmıştır. Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü'nde çalışanların sertifikasyon ile ilgili görüşlerini almak, sertifikasyonun beraberinde getirdiği sorunlara çözümler üretmek, sürdürülebilir orman kaynakları yönetimi stratejilerinin geliştirilmesine katkı sağlamak amacıyla 4 farklı ilgi gruplarından [sertifikalı işletme çalışanları (48), sertifikasız işletme çalışanları (15), özel sektör çalışanları (7) ve uzmanlar (10)] toplam 80 kişi üzerinde yapılan SWOT analizi sonuçları R'WOT tekniği ile değerlendirilmiştir.

Bu değerlendirmeler sonucunda sertifikalı orman işletme çalışanları “Güçlü Yönler” SWOT grubunu (0,3259), sertifikasız orman işletme çalışanları “Güçlü Yönler” SWOT grubunu (0,3254) , özel sektör çalışanları “Güçlü Yönler” SWOT grubunu (0,3321), uzmanlar da “Güçlü Yönler” SWOT grubunu (0,2706) en yüksek öncelikli olarak benzer şekilde ilk sırada belirlemişlerdir. R'WOT tekniği uygulaması sonucunda “Güçlü Yönler” kapsamında; sertifikalı işletme çalışanları tarafından birincil öncelikli “Kişisel Koruyucu Ekipman Kullanımı” (0,0421) olarak belirlenmiştir. Sertifikasız işletme çalışanları tarafından birincil öncelikli “Yerel Halk ve Çalışanların Haklarının Korunması” (0,0413), özel sektör çalışanları tarafından birincil öncelikli “Üretimde Sürdürülebilir Anlayışının Hâkim Olması” (0,0491), uzmanlar tarafından birincil öncelikli “Biyolojik Çeşitliliğin Korunması Düşüncesi” (0,0340) olarak belirlenmiştir. Buna göre “Güçlü Yönler” SWOT grubunda her bir ilgi grubu farklı yargıyı önceliklendirmiştir.

Öncelik sıralamasında ikinci sırada belirlenen SWOT grubu ise sertifikalı işletmelerde (0,2977), sertifikasız işletmelerde (0,2983), özel sektör çalışanlarında (0,3017) ve uzmanlar (0,2634) ilgi gruplarında “Fırsatlar” olarak belirlenmiştir. Sertifikalı işletme çalışanları, sertifikasız işletme çalışanları ve özel sektör çalışanları için fırsatlar SWOT grubunda en önemli fırsat önceliği “OGM nin Bilgilendirme Çalışmaları” sırasıyla 0,0769; 0,0821; 0,0910 değerleriyle benzer sonuçlara rastlanmış fakat uzmanlar ilgi grubunda ise en yüksek fırsat önceliği “Yurt Dışı Pazarına Açılma İmkânı” (0,0737) olduğu görülmüştür. Bu sonuçlara göre uzmanlar

ilgi grubu pazar genişlemesinin en önemli fırsat olacağını düşünmüş fakat diğer ilgi grupları bu yargıyı öncelikli olarak desteklememişlerdir.

Üçüncü SWOT grubu sertifikalı ve sertifikasız işletmelere göre “Zayıf Yönler” özel sektör çalışanları ve uzmanlara göre “Tehditler” olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre kamu kurum ve kuruluş çalışanları (sertifikalı ve sertifikasız işletme çalışanları) “Zayıf Yönler” SWOT grubunu öncelik olarak seçerken diğer ilgi grupları “Tehditleri” öncelik olarak belirlemişlerdir. Sertifikalı işletme çalışanlarına göre “Zayıf Yönler” SWOT grubunda (0,2055); en yüksek öncelikli “Yöneticilere İş Yüğü Getirmesi” (0,0399), sertifikasız işletme çalışanlarına göre “Zayıf Yönler” (0,2021) SWOT grubunda sertifikalılarla aynı olarak “Yöneticilere İş Yüğü Getirmesi” (0,0415), özel sektör çalışanlarına göre “Tehditler” (0,1838) SWOT grubu önceliği “Yasal Olarak Zorunluluğun Olmaması”(0,0314), Uzmanlara göre “Tehditler” (0,2364) SWOT grubu önceliğinde ise “Sertifikasyon Sürecinin Her Alan İçin Fayda-Zarar Hesabının Yapılmamış Olması”(0,0379) olarak belirlendiği görülmektedir. Burada görüleceği üzere sertifikasyon sürecine kurum çalışanları iş yüklerinin artmasını zayıf yön olarak değerlendirirken özel sektör çalışanları yasal sürece vurgu yapmakta ancak uzmanlar çevre bilinci ile yaklaşmaktadır.

Dördüncü en az öncelikli SWOT grubu sertifikalı ve sertifikasız işletmelere göre “Tehditler” , özel sektör çalışanları ve uzmanlara göre “Zayıf Yönler” olarak belirlenmiştir. Sertifikalı işletme çalışanlarına göre “Tehditler” SWOT grubunda (0,1709) en önemli öncelik “Halkın Eğitim ve Ekonomik Anlamda Yetersiz Olması” (0,0289), sertifikasız işleme çalışanlarına göre “Tehditler” SWOT grubunda (0,1742) ilk öncelik olarak “Maliyetin Yüksek Olması Ekstra Maliyet Binmesi” (0,0292); özel sektör çalışanları “Zayıf Yönler” (0,1824) SWOT grubu önceliğinde “Yapılan Tanıtım Çalışmalarına Halkın Etkin Katılımının Sağlanamaması” (0,0361), Uzmanlar “Zayıf Yönler” (0,2296) SWOT grubu önceliğinde “Sertifikasyon Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olunmaması” (0,0418) olarak belirlenmiştir. Buradan anlaşılacağı üzere SWOT gruplarında her ilgi grubu formlardaki cevapları farklı açılardan değerlendirmiştir.

Genel olarak bakıldığında; SWOT gruplarındaki öncelik değerleri bu 4 ilgi grubunun R’WOT tekniği sonuçlarına göre en önemli SWOT grubu “Güçlü Yönler ” (0,3135) olarak belirlenmiş ve en önemli öncelik “Biyolojik Çeşitliliğin Korunması

Düşüncesi” (0,0391) olarak saptanmıştır. İkinci “Fırsatlar” (0,2903) olarak belirlenmiş ve en önemli öncelik “OGM ‘nin Bilgilendirme Çalışmaları” (0,0800) olmuştur. Üçüncü olarak “Zayıf Yönler” (0,2049) SWOT grubu seçilmiş ve birinci önceliği “Yöneticilere İş Yükü Getirmesi” (0,0375) olarak belirlenmiş ve son SWOT grubu ise “Tehditler” olarak (0,1913) belirlenmiş ve ilk önceliği “Maliyetin Yüksek Olması ve Ekstra Maliyet Binmesi” (0,0295) olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre sertifikasyonun en önemli kazanımları “Güçlü yönler ve Fırsatlar” olduğu görülmektedir. Bu durum tüm katılımcı gruplar bazında olumlu bir sonuç içerdiğini ortaya koymaktadır.

Bu çalışmamızdaki öncelikler arasında sıralamaya bakıldığında en önemli öncelik “OGM’nin Bilgilendirme Çalışmaları” (0,0800) olarak belirlenmiştir. Üç farklı ilgi grubu (sertifikalı, sertifikasız işletme çalışanları ve özel sektör) da bu önceliği birinci seçmişlerdir. Tuncer 2015’in çalışmasında bizim sonuçlarımızı destekler nitelikte verilere ulaşılmış ve sertifikası olan işletme çalışanları ile görüşüldüğünde yöneticilere sertifikasyon çalışmaları ve sertifikasyon hakkında bilgilendirme toplantıları düzenlenerek, bu konunun kavranmasına yardımcı olunarak sertifikasyon kapsamında afiş, bülten ve internet sitesi gibi iletişim araçlarının ilgi gruplarını bilgilendirme ve katılımcı bir yaklaşımla süreci devam ettirme adına olumlu etkiler yarattığı ortaya konulmuştur.

Çalışmamda ikinci sıradaki öncelik “Fırsatlar” SWOT grubundan” Yurt Dışına Açılma İmkânı” (0,725) olmuş ve uzmanların da verdiği önceliklerde birinci sırada öncelik olarak yer almıştır. Durusoy 2002’nin çalışmasında orman yönetim sertifikasının en önemli ekonomik avantajı pazar genişlemesi ve satışlarda fiyat primi sağlanması sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Türkiye’de sertifikasyonun uygulanabilirliği hususunda yapmış olduğu çalışmada, Türkiye’de orman işletmeciliğinin karşılaştığı ekonomik problemlerin çözümünde sertifikasyonu bir fırsat olarak önermektedir. Çalışmadan elde edilen sonuç ve önerilerden bu tez çalışmasının sonuçlarına benzer olduğu görülmektedir.

Çalışmadaki üçüncü öncelik ise “Türkiye Orman Yapısının Bu Çalışmalar İçin Elverişli Olması” (0,698) uzmanlar ve sertifikasız işletmeler için en az öncelik değerini almış olmasına rağmen genel öncelikte üst sıralarda yerini almıştır. Başka çalışmalarda sosyal ve çevreci anlayış unsurlarının, kullanılan girdi, sahip olunan

teknolojik alt yapı, hedef pazar yapısı, tüketici profili farklılıkları, ulusal veya uluslararası ticaret koşulları gibi değişkenlere göre alt sektörler ölçeğinde farklılaşma göstermesi söz konusudur. Bu konuda yapılan araştırmalar (Üstünay, 2008; Özkaya, 2010; Köksal, 2011) değerlendirildiğinde, ekonomik, sosyal ve çevreci anlayış unsurlarının, farklı değişkenler itibariyle önemli farklılaşmaların yaşandığı ormancılık teşkilatı ve orman ürünleri endüstrisi alt sektörleri ölçeğinde ölçülmesinin büyük önem arz ettiği görülmektedir. Ormanların yönetimi özellikle ormanlardan elde edilecek ürün ve hizmetler açısından büyük önem taşımaktadır. Orman Genel Müdürlüğü (OGM)'nin bugün için ekonomik anlamda en önemli gelir kaynaklarından ve uğraş alanlarından biri de ormanlardan elde edilecek ürünlerdir. Bununla birlikte son dönemde ormancılık politikasının bir aracı olarak kabul edilen sertifikasyon çalışmaları özellikle orman endüstrisinin ihracatında büyük önem kazanmıştır. Bu başlıca nedenle orman endüstrisinin en büyük hammadde sağlayıcısı olan OGM'nin sertifikasyon çalışmalarına başlaması ve bu çalışmaları ülke geneline yayma politikası izlemesi kaçınılmaz olmuştur (Türkoğlu ve Tolunay, 2014). Bulgularımızda elde edilen değerlerin bu kaçınılmazlığın sonuçlarından olduğunu söyleyebiliriz.

Bu çalışmada dördüncü sırada yer alan öncelik “Sertifikasyon ile İlgili Bilimsel Çalışmaların Olması” (0,0680) ülkemizde ve yurt dışında sertifikasyonla ilgili çok sayıda bilimsel çalışmalar yapılmış ve birçoğunda sertifikasyonun farklı alanlarda faydalı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu konuda yapılan bazı bilimsel çalışmalar (Howe, 1999; Ozanne ve Vilosky, 2001; Cornelis van Kooten ve ark., 2005; Aguilar ve Vilosky, 2007; Cha ve ark., 2009), gelişmiş ülkelerde tüketicilerin çevre hassasiyetine sahip olan sertifikalı ürünlere daha fazla ücret ödemeyi kabul edebildiğini ortaya çıkarmıştır. Çalışmamızda ilk dört öncelik Fırsatlar olarak belirlenmiş ve genel R'WOT analiz sonuçlarında üst sıralarda yerlerini alması literatür bilgisini doğrular niteliktedir.

Beşinci sıradaki öncelik ise “Biyolojik Çeşitliliğin Korunması Düşüncesi” (0,0391) olarak saptanmış ve uzmanlara göre en önemli öncelik olarak belirlenmiştir. İlgi gruplarımızdan alınan cevaplara göre biyolojik çeşitlilik düşüncesinin ülkemiz ormanlarının geleceği açısından önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir. Yapılan diğer çalışmalarda sürdürülebilir ormancılık düşüncesinin biyolojik çeşitliliği

de içinde barındırdığı ve en önemli ölçütlerinden biri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türkiye ormancılığı için sürdürülebilir orman yönetimi (SOY) “ormanların ve kaynaklarının, biyolojik çeşitliliğini, bütünlüğünü, verimliliğini, gençleşme kapasitesini ve sağlığını koruyacak ve geliştirecek, potansiyellerinden ekolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel çok yönlü faydaları bugün ve gelecekte, yerel, ülkesel ve küresel düzeylerde sürdürülebilir olarak ve toplum yararını sağlayacak ve diğer ekosistemlere zarar vermeyecek şekilde yönetimi” olarak tanımlanmaktadır (Akyol ve Tolunay, 2006). Bu çalışma ile elde edilen bulgular ışığında Akyol ve Tolunay’ın 2006 yılında yaptıkları “FSC Orman Yönetim Sertifikasının Muğla Ormanlarına Etkisinin Nitel Olarak Araştırılması” ilgili literatür ile örtüşmektedir.

Çalışmamda altıncı sıradaki öncelik “Yöneticilere İş Yüğü Getirmesi” (0,0375) olarak belirlenmiş ve görüşülen işletme şefleri iş yüklerinin fazla olduğu eksik personelle çalıştıklarını belirtmişlerdir. Sertifikasyon süreci ile ilgili yapılan değerlendirmelerde işletme personelinin yoğun iş yüküyle beraber sertifikasyon çalışmalarını yürütmekte zorlandığı görülmüştür. Tuncer 2015’in çalışmasında sertifikasyon sürecinin yaşandığı bölgelerde standart kadroların doldurulması ve personel tayinlerinde bu bölgelere öncelik verilmesi ile bu konuda yaşanacak muhtemel sorunların ortadan kaldırılabileceği düşünülmüştür. Sertifikasyon çalışmalarının yapıldığı bölgelerde sıkça mesai saatleri dışında çalışmak durumunda olduklarından bahsetmişlerdir. Bu da bizim sonuçlarımıza benzer olarak sertifikasyon süreci iş yükünü beraberinde getirmiştir tezini doğrulamaktadır.

Bu çalışmadaki yedinci sıradaki öncelik “Üretimde Sürdürülebilir Anlayışın Hâkim Olması” (0,0367) olarak belirlenmiştir. Sertifikasyon süreci sürdürülebilir ormancılığa önemli ölçüde destek sağlayarak ekonomik ve doğa dostu ormancılık yolunda atılan adımlara destek olmuştur. Yapılan diğer bir çalışmada bizim sonucumuza benzer bir sonuç ortaya çıkmış ve sertifikasyon ile sürdürülebilirlik kavramı bir araya getirildiğinde ise işletme şeflerinin verdikleri cevaplara göre Türkiye ormancılığına en önemli katkısının, ülkemiz ormancılığının sürdürülebilir yönetimi uygulamalarının uluslararası düzeyde belli kural ve yasaların standartları altında yeterliliğinin belirlenerek değerlendirme süreci oluşturulmuştur (Tolunay ve Türkoğlu, 2014). Sertifikaya sahip olan işletmeler, ormancılık tekniklerinin uygulanması konusunda yönetiminin sürdürülebilir olarak yapıldığını tescil

etmektedir. Ülkemizde sürdürülebilirlik kavramının sertifikasyon süreci ile günden güne önemini artırdığını kanıtlar nitelikte sonuçlara ulaşılmıştır.

Çalışmamdaki sekizinci öncelik; “Sertifikasyon Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olunamaması” (0,0363) olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda sertifikasız işletmelerden alınan görüşlere göre; sertifikasyon ve süreci ile ilgili ulusal yasalar, uluslararası sözleşmeler ve sertifikasyon hakkında bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir. Genç’in 2014 yılında yaptığı çalışmada sertifikasyon sürecine katılan mühendislerin %33,33’ü, memurların % 38,99’u ve işçilerin %40,98’inin bilgi sahibi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçta bize sertifikasyon sürecinde etkili olan personelin bile süreç hakkındaki bilgisinin yetersiz olduğunu göstermektedir.

Çalışmamdaki dokuzuncu öncelik; “İşçiler İçin Çalışma Koşullarının İyileştirilmesi” (0,0362) olarak belirlenmiştir. İşçiler için çalışma koşullarının iyileştirilmesi açısından; sigortasız işçi çalıştırılmadığı, işçilerin iş güvenliği ve ilkyardım eğitimlerini aldığı, KKE’ların temin edildiği belirlenmiştir. Sertifikasyon konusunda yapılan diğer çalışmalardan Zettergren (2011) yüksek lisans tez çalışması olarak yapmış olduğu “FSC’s Chain of Custody Certification: the Missing Link to a Decent Work and Decent Living through Forest Certification? A case study in East Kalimantan, Indonesia” adlı çalışmada, Endonezya’da sertifikasyon sürecindeki çalışma şartları, sosyal gelişme yönlerinden etkilerini belirlemeyi amaçlamıştır. Bu çalışmada, farklı işçi grupları ve yerli topluluklar üzerinde yaptığı çalışmada, çalışanların iş akdine (kalıcı, müteahhit veya taşeron işçisi) göre farklı düşüncelerde olduğunu belirlemiştir. Buna göre, kalıcı işçilerin sahip olduğu sosyal haklar ve sosyal iletişim hakkının, taşeron ve alt yüklenici işçilere verilmediği, işçi sağlığı ve iş güvenliği standartlarının düşük seviyede olduğu ve bu konuda devletin daha az önlem alıcı düzenlemeler yaptığı bildirilmiştir. Yine çalışmada, yerel topluluklarda, sertifikasyondan kaynaklı ekonomik durum, sosyal refah, kimlik çatışması çözümünde bazı gelişmeler yaşanmasına rağmen, sosyal standartların tüm sertifikasyon zinciri boyunca uygulanmaması nedeniyle bu süreçte başarılı olunamayacağı vurgulanmıştır.(Komut, 2016).

Çalışmamdaki onuncu sıradaki öncelik “Nitelikli İş Gücünün Yeterli Olmaması” (0,0358) olarak belirlenmiş ve alınan cevaplara göre iş gücü oranının az olduğu ve bilinçli personel sayısının ise daha az olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İşletme şefleri

boş olan kadroların doldurulması ve işe başlayacak personelin eğitim alması ile beraber işlemlerin doğru ilerleyeceğinden bahsetmişlerdir. Yukarıda “Sertifikasyon Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olunamaması” başlığı altında Genç’in tezinde de belirtildiği üzere işçilerin de yeterli bilgiye sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmamdaki on birinci öncelik; “Kişisel Koruyucu Ekipman Kullanımı” (0,0352) sertifikasyon Kişisel koruyucu ekipmanların kullanımını artıracak ve bunun beraberinde işçi sağlığı ve güvenliğine pozitif katkılar sağlayacağı düşünülmüş fakat alınan cevaplara göre bazı geleneksel kuralların bulunduğu ve bu kuralların değiştirilemediği, işçilerde ekipman kullanmama alışkanlıklarının bulunması, kendine olan fazla özgüvenleri (bana bir şey olmaz düşüncesi), ekipmanlarla çalışmanın zorluğu, ekipman kullandıklarında daha az iş yapabildikleri gibi nedenlerle işçilerin ekipman kullanmadıklarından bahsetmişlerdir. Başka bir çalışmada bizim aldığımız cevapların tam tersi olarak sertifikasyon süreci ve sonrasında profesyonel çalışmaya ve iş güvenliğine verilen önem ve bunun sonucunda da çalışanların KKE kullanımı artmış, üretimde yaralanmaya ve ölümlere sebep olan iş kazalarının sayısı azaldığı belirtilmiştir (Genç, 2014).

Çalışmamdaki on ikinci öncelik; “Yerel Halk ve Çalışanların Haklarının Korunması” (0,0350) olarak belirlenmiş ve sertifikasyon süreci kapsamında önemli konulardan biri olan yörede yaşayan halkın hakları konusunda işletme müdürlüğünde olumlu gelişmeler yaşandığı gözlemlenmiştir. Benzer konuda yapılan bir çalışmada özellikle yerel halk için önem taşıyan sahaların belirlenmesinde katılımcı bir yaklaşımla toplantılar yapılarak ilgililerin konu hakkında fikirlerinin alındığı ve ekonomik, ekolojik, dini ve kültürel açıdan önemli bu sahaların birlikte belirlendiği görülmüştür (Tuncer 2015). Bu iki çalışmadaki sonuçlar birbirini destekler şekildedir.

Çalışmamdaki on üçüncü öncelik; “Ülkede Sertifikasyon Tanıtımının Yetersiz Olması” (0,0348) fazla öncelik değerine sahip olmasa da sertifikasyon tanıtımının ülkemizde az yapıldığı ve bu tanıtımların artırılmasıyla çalışanların ve halkın bilinçlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Çalışmamızdaki on dördüncü öncelik; “Yapılan Tanıtım Çalışmalarına Halkın Etkin Katılımının Sağlanamaması” (0,0339) ve aynı öncelik değerine sahip olan “Kullanılan Ekipmanlarda Güvenlik Prensibinin Hâkim Olması” (0,0339) olarak

belirlenmiştir. Çalışanlar halkın eğitim ve toplantılara katılma isteğinin az olduğunu belirtmişlerdir. Fakat bununla beraber çalışmalara halkın katılmamasının sertifikasyon sürecinde fazla etkili olmadığını da belirtmişlerdir. Kullanılan ekipmanlarda güvenlik prensibinin bulunduğundan bahsetmişler fakat işçilerin ekipman kullanmadıklarını söylemişlerdir.

Çalışmamdaki on beşinci öncelik; “Tüketici Güvenin Artması” (0,0330) olarak belirlenmiştir ve bizim çalışmamızdaki sonuçlara göre yüksek önem derecesine sahip değildir. Başka bir çalışmada son dönemlerde yeni politikaların ortaya çıkışı ile birlikte bilinçli bir tüketici profili de oluşmaya başlamıştır sözüyle bizim sonucumuza ters düşmektedir. Sürdürülebilir orman yönetimi anlayışıyla üretim yapan birimler ile doğa dostu tüketiciler arasında orman sertifikasyonu bir bağ hatta köprü niteliğindedir (Geray, 1999). Sertifikalı ürünler üzerindeki logosu ile bize menşei belli olan ormanlardan geldiğini kanıtlar. Bu logo tüketiciye ürünün takibini sağlar. Sertifikalı ürünler için sertifika ile korunan ormanlardan geldiğini ifade eder. (Türker ve Durusoy, 2002). Sertifika ile ürün belgelendiği için tüketici güveni artacak işletmenin imajı yükselecektir. Komut (2016) yaptığı çalışmada sertifikalandırmanın en belirgin faydaları arasında rekabet ortamının oluşması, şirketlerin ve ürünlerin güvenilirliğinin artması, hammadde kaynaklarının belirli yasalardan geçmesi olarak belirlenmiştir. Yapılan incelemelerde sertifikaya sahip olmayan şirketlerdeki en önemli eksiklik olarak kaliteli yönetim anlayışına hazırlıksız olmalarına rağmen sertifikasyon ve süreci ile ilgili olumlu düşüncelere sahip oldukları fakat sertifikasyonun ilkeleri ve yasaları hakkında bilgi sahibi olmayışları ve farkındalık açısından boşlukların olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Çalışmamdaki on altıncı öncelik; “Ürünün markalaşması” (0,0326) olarak belirlenmiştir. Ürünün oluşma sürecinde ormandaki hammaddeden başlayarak, işlenmesi, dağıtılması ve tüketiciye ulaşana kadar olan süreci ve işlenmemiş veya yuvarlak odunların üretim sürecinin izlenmesini gerekir. Sertifikasyon aynı zamanda sertifikalı ürünlerin, odun transportu ve işlenmesi, nakliyat ve ileri düzey işlemleri boyunca takibini içerir. Sertifikalandırma süreci ticaret piyasasına dönük olduğundan, orman işletmeleri genellikle ürünlerini etiketlemek istemektedirler. Böylelikle sertifikalandırma, tüketiciye, ürünün sertifikalandırma sürecinden geçmiş bir orman alanından geldiğini garantisini vermektedir (OGM). Sertifikalı ormandan elde edilen

ürün ve hizmetlerin satış fiyatlarının diğer ormanlardan elde edilenlere kıyasla daha fazla olacağı sonucuna benzer bir çalışma olan Genç (2014) te de varılmıştır.

Çalışmamda on yedinci öncelik “Faaliyetlerin Denetlenebilmesi” (0,0318) olarak belirlenmiştir. Başka çalışmalarda ulaşılan sonuçlara göre denetlemeler bağımsız sertifikalandırma kurumları tarafından disiplinli bir ekiple yapılmaktadır. Bu ekip orman işletmesini her açıdan değerlendirmekte ve iyi orman yönetimine ulaşabilmek için geliştirilmesi gereken yönleri ve problemlerin nasıl çözülmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bir orman işletmesi sertifikası belirli bir süre yani 5 yıl geçerli olmakta ve her her yıl denetime tabi olmaktadır (OGM). Başka çalışmada da faaliyetlerin denetlenmesi orman işletme şeflerinin evrak ve arşivlemeleri daha doğru tutmalarını sağlamış, orman işletme şeflerinin gözlem yapma yeteneğini artırmış, teknik gözlemlerin uzun süreli yapılması iş takibini de kolaylaştırmıştır. Yani sertifika belgesi alan işletmelerde izlenebilirlik açısından olumlu gelişmelerin olduğu ve kaynakların ise daha özenle korunduğu belirtilmiştir (Dursun, 2015).

Çalışmamda on sekizinci öncelik; “ Maliyetin Yüksek Olması Ekstra Maliyet Binmesi” (0,0295) olarak belirlenmiştir. Sertifikasyonun ürün maliyetleri üzerinde %2-30 oranında etki ettiğini belirten çalışmalar (Gan, 2005; Kollert ve Lagan, 2007; Aguilar ve Cai, 2010) bulunmaktadır. Sertifikalı işletme çalışanlarında sertifikasyona olan bilincin henüz oluşmaması ve sertifikasyon sürecinde maliyetler için müşteri ve işletmelerde ortak bir maliyet kararı alınmaması yönündeki eylemler bu maliyet değişikliklerinin nedenleri olarak belirtilmiştir (Komut, 2016). Tüketicilerin sertifikalı ürün talebinin az olduğu ve tercih önceliklerinin fiyat ve kalite gibi hususlarda yoğunlaştığı bildirilen çalışmalar (Tikina, 2006; Priyan vd., 2008) ile tüketicilerin sertifika taleplerinin az olduğu bulgusuna ulaşılan bu çalışmayla aynı doğrultuda sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Bu çalışmada bu öncelik değeri önemsenmemiştir.

Çalışmamda on dokuzuncu; “Yasal Olarak Zorunluluğun Olmaması” (0,0281) olarak belirlenmiştir. Her geçen gün bilinç düzeyinin artması ve orman işletmelerinin pazar arayışı sertifikasyona ilişkin bir zorunluluk olmamasını her ne kadar da tehditler SWOT grubu içinde değerlendirilse de önceliklendirme değerine ve sırasında bakıldığında bir tehdit olarak da görülmediği anlaşılmaktadır.

Çalışmamdaki yirminci öncelik; “Halkın Eğitim ve Ekonomik Anlamda Yetersiz Olması” (0,0272) önceliği sertifikalı işletme çalışanlarının verdikleri cevaplara göre en önemli tehdit olarak görülürken uzmanlara göre ise en az tehdit olarak belirlenmiş, genel önceliklerde son sıralarda yerini almıştır. Başka bir çalışmada ulaşılan sonuçlara göre sertifikasyon sürecinde ormanda yaşayan köy halkına eğitim vermenin kolay olmadığı, mevzuatlarımızın eğitim ve gelir düzeyi düşük olan köylülere açıklanması hususunda zorluklar yaşandığı ve FSC’nin ekonomik faydasının ilk aşamada önemli olmadığı belirtilmiştir (Genç, 2014) .

Çalışmamdaki Yirmi birinci öncelik; “Sertifikasyon Sürecinin Her Alan İçin Fayda Zarar Hesabının Yapılmamış Olması” (0,0268) uzmanlara göre en önemli öncelik olarak belirlenmiş olup genel öncelik değerlerine göre son sıralarda olmuş ve fazla önemsenmemiştir.

Çalışmamdaki yirmi ikinci öncelik; “Özel Sektörün Bu Duruma Ekonomik Bakması” (0,0266) özel sektör çalışanlarının ve uzmanların verdikleri cevaplar arasında en az öncelik değerini almıştır. “Türkiye’de Belirli Bölgelerde Sertifikasyon Çalışmalarının Bulunup Tüm Ülkede Yaygın Olmaması” (0,0266) ve “Ana Pazarlara Uzak Olması” (0,0266) olarak belirlenmiştir. Özel sektörün bu duruma ekonomik bakması; bu çalışmada sertifikasyonun az etkilerinden biri olarak belirlenmiştir. Ana pazarlara uzak olmadığı düşünülmüş, Kastamonu da iki tane büyük odun ürünleri üretimi yapan fabrikaların bulunduğu söylenmiş, Kastamonu konumu bakımından odun üretimi ve pazar açısından iyi bir bölgede olduğu saptanmıştır. Farklı yönde ulaşılan başka çalışmalarda (Koomson, 2000; Marx, 2010) sertifikasyonun uluslararası alanda yeni pazarlara açılma potansiyeli nedeniyle daha çok tercih edildiği belirtilmiştir. Başka açıdan bakılırsa; Batı ülkelerindeki tüketicilerde çevreye duyulan hassasiyet nedeniyle sertifikasyonun daha hızlı gelişeceği ve bu ülkelerdeki pazarlara daha kolay erişim sağlanacağı düşüncesiyle sertifikasyona eğilim daha fazla olacaktır (Durusoy vd., 2003; Njovu, 2004).

Son öncelik ise “Ülkesel Olarak Politik Yaygınlaştırma Kararının Olmaması” (0,0265) bu öncelik en az değeri alarak bir tehdit olarak görülmemiştir. Çalışmamızda politik yaygınlaştırma kararının sertifikasyon üzerinde bir etkisinin olmayacağı düşünülmüştür. Politik bir karar olmasa bile ülkemizde sertifikalı alanların bulunduğu belirtilmiştir.

Genel olarak bakarsak tüm çalışmalarda benzer sonuçlar ortaya çıkmış ve Dursun ve Daşdemir'in de sertifikasyon sürecini farklı yönlerden araştırdıkları çalışmalarda (ekonomik, sosyal ve yönetsel) belirttikleri gibi çevreye olan bilincin ve farkındalığın günden güne önemini artırdığı, biyolojik çeşitliliğin, doğanın ve orman kaynaklarının daha iyi korunup gözetildiği, ürünlerin sınıflandırılmasına ve standardizasyona eskisine oranla önemin arttığı, üretim ve pazarlama konularında olumlu gelişmelerin olduğu, işletme gelirlerinin arttığı, risk analizleri yapılarak iş sağlığı ve güvenliği konularına daha fazla dikkat çekildiği, işletme çalışanlarına verilen eğitimlerin fazlalaştığı, ilgi grupları ile işbirliği yapılarak katılımcılığın sağlandığı, yöre insanına iş ve gelir olanağı yaratıldığı, sosyal baskılar azaltılarak ormanların gençleştirilmesinde ve devamlılığının sağlanmasında başarılı adımlar atıldığı ve işletme yönetim anlayışında sürdürülebilir orman yönetimi doğrultusunda olumlu gelişmelerin yaşanacağını belirtmişlerdir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Orman yönetim sertifikasyonu, dünya genelinde günden güne önemini artıran çevresel bilince sahip, çevresel endişeleri gidermeye ve yok etmeye yönelik orman yönetiminin sürdürülebilir bir şekilde gelecek kuşaklara aktarılmasını ve doğaya uyumlu ve bilinçli bir ormancılık anlayışı sağlamaya yardımcı olmaktadır. Bu nedenle sertifikasyonla birlikte sosyal, ekonomik ve çevresel hedefler açısından akılcı ve korumacı bir yönetim anlayışı benimsenerek katılımcı bir yaklaşımla planlama yapılmaktadır.

Kastamonu Orman İşletme müdürlüklerince sertifikasyon sürecinin R'WOT analiz yöntemi ile analizini hedefleyen bu çalışma kapsamında 80 adet SWOT ilgi grubunun [(sertifikalı işletme çalışanları (48), sertifikasız işletme çalışanları (15), özel sektör(7) ve uzmanlar(10)] görüşleri dikkate alınarak yapılmış ve kayıt altına alınmıştır. Bu görüşlere göre alan çalışması yapılmış ve SWOT analizi oluşturulmuştur. Sonra SWOT analizini sistematik hale getirmek amacıyla ilgi gruplarından görüşler alınmış ve bu görüşlere dayanan R'WOT analizi oluşturulmuştur. R'WOT analizi SWOT çözümlemelerinin zayıflıklarının giderilmesinde ve SWOT çözümlemelerindeki faktörlerin ayrıntılı bir şekilde değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. R'WOT tekniği ile SWOT faktörlerinin önemleri anlaşılmıştır ve üzerinde düşünülmesi ve değiştirilmesi gereken durumlar ortaya konmuştur. SWOT faktörlerinin öncelikleri tanımlandıktan sonra karşılaştırmalar yapılmış, sonuçlar R'WOT analizi ile sayısallaştırılmış ve sonuçlar hazırlanmıştır.

Bu analiz sonuçlarına göre; sertifikasyonun olumsuz etkileri yöneticilere iş yükü getirmesi, nitelikli iş gücünün yetersiz olması, ülkemizde sertifikasyon hakkında bilginin yetersiz, tanıtımın az olması ve tanıtım çalışmalarına halkın katılım göstermemesi, maliyetin yüksek olup ekstra maliyet binmesi, halkın ekonomik ve eğitim anlamında yetersiz olması olarak tespit edilmiştir. Olumlu etkileri ise OGM'nin bilgilendirme çalışmaları, yurt dışı pazarına açılma imkanı, ülkemizin bu çalışmalara elverişli olması, bu konuda bilimsel çalışmaların olması, biyolojik çeşitliliğin korunması, üretimde sürdürülebilir anlayışın hakim olması, işçiler için çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve kişisel koruyucu ekipman kullanımı olarak tespit edilmiştir. Böylece ilgi gruplarımız tarafından, orman yönetim sertifikasının

Türkiye ormancılığına olumlu birçok katkısının olduğu yönünde görüşlerini belirtmişlerdir. Yukarıda belirtilenler dışında alınan görüşlere göre ise ormancılık faaliyetleri için ilgi gruplarının bilgilendirilmesi, yönetsel kararlar alınırken yöre halkı ile ortak karar alınması, faaliyetlerin denetlenebilmesi gibi gelişmelerinde sertifikasyonun olumlu yönleri arasında olduğunu söylemişlerdir.

Elde edilen R'WOT analiz sonuçlarına göre genel açıdan bakıldığında; SWOT gruplarından “Güçlü Yönler ” sertifikasyon sürecinin en önemli SWOT grubu olarak seçilse de en önemli öncelikleri “Fırsatlar” SWOT grubunun öncelikleri olarak belirlenmiştir. Fırsatlar SWOT grubunun tüm öncelikleri yüksek değerler olarak genel öncelik sırasında ilk sıralardadır. Genel öncelik sıralamasında ise “Tehditler” SWOT grubu en az değeri almış ve tüm tehditler grubu alt sıralardadır. En az tehdit olarak görülen öncelik “Ülkesel olarak politik yaygınlaştırma kararının olmaması olarak” belirlenmiş ve ilgi gruplarımız arasında tehdit olduğu düşünülmemiştir. Bunun yanı sıra “Zayıf Yönler ” SWOT grubu “Tehditler” SWOT grubundan daha üst sıralarda yer almış olmasına rağmen sadece “Ana pazarlara uzak olması” alt sırada yer almıştır. İlgi grupları arasında Kastamonu açısından bakıldığında “Ana pazarlara uzak olunmadığı ” düşünülmüş ve önemsiz bir öncelik olarak belirlenmiştir.

Sonuç olarak Kastamonu OBM’ de sertifikasyon ile beraber biyolojik çeşitliliği koruma düşüncesinin daha fazla önem kazandığı, üretimde sürdürülebilir anlayışın hakim olduğu işçiler için çalışma koşullarının iyileştirildiği ve KKE kullanımının arttığı, tüketici güveninin arttığı, ürünün markalaştığı ve faaliyetlerin denetlenebildiği düşünülmektedir.

Öneriler için ise yöneticilerin iş yükünün artması nedeniyle eksik personel kadrolarının tamamlanması gerekmektedir. Tayin işlemlerinde ise sertifikalı işletmeden tayin isteyen yetişmiş elemanın yine sertifikalı işletmeye tayini yapılmalıdır. Sertifikasyon açısından bilgi vermek amaçlı toplantıların düzenlenmesi bu toplantılara halkın katılımının sağlanması gerekmektedir. Bunun dışında bilgilendirme amaçlı halkın gruplar halinde bulunduğu kahvehaneler, okullar, camiler vb. alanlara afiş, broşür bırakılmalıdır. İş güvenliği ve ilkyardım konularına daha fazla önem verilmeli, eğitimler artırılmalıdır. Tüm görev ve ekipmanlar ile ilgili iş güvenliği ve risk değerlendirmeleri oluşturulmalı iş güvenliği talimatları hazırlanmalı, acil durumlarda yapılması gerekenler planlanmalı, riskleri en aza indirmek amacıyla

KKE kullanımı yasal düzenlemelere bağlanmalıdır. Ormancılık faaliyetlerinde çalışma sahasındaki ağaçlara, gençliklere, nesli tehdit ve tehlikede olan türlere, suya, yola ve benzeri objelere verilebilecek en fazla zarar miktarı tespit edilerek şartnamelerin özel şartlarına yazılmalı ve çalışanlara yazılı olarak da verilmelidir. Üretim teknikleri, ağacın, emvalin ve meşcerenin zarar görmesini engelleyecek veya zarar seviyesini en az tutacak şekilde düzenlenmeli ve üretilen emvalin bozulmadan ormandan taşınması sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Akyol, A. ve Tolunay, A. (2006). Türkiye’de sürdürülebilir orman kaynakları yönetimi, ilkeleri, göstergeleri ve uygulamaları. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 10(2), 221-234.
- Aytuğ, B. (1976). Orman tanımlaması ve Bu Tanımlamada Yer Alan Ağaç, Ağaçcık ve Çalı Kavramları 1.Orman Kadastro Semineri OGM Yayın No.607/13, Ankara
- Dölarslan, E.Ş. (2007). Avrupa’da ormanların korunması Bakanlar Konferansı sürecinin sürdürülebilir orman yönetimi anlayışı. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, Sayı:2, 159-174.
- Durusoy, İ. (2002) Sertifikalandırma ve Türkiye Ormancılığında Gerekliliği, Olabilirliği, Uygulanması Sürecinde Karşılaşılması Muhtemel Darboğazların ve Fırsatların İrdelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü* , Trabzon.
- Dursun, Ö. (2015). FSC (Orman Yönetim Konseyi) sertifikalandırma sürecinin Bursa Orman Bölge Müdürlüğünde uygulanması ve değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Dönem Projesi, *Bartın Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Bartın.
- Ender, B. (2015). Sertifikalı Orman İşletmelerinde Odun Hammaddesi Üretim Planlarının Oluşturulması (Daday OİM Örneği) *Çankırı Karatekin Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Çankırı
- Genç, A. (2014). Orman Yönetim Sertifikası uygulamalarında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri (Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Kastamonu.
- Geray, U. (1999). Ormancılıkta Sertifikasyon Olabilirlik Raporu, Basılmamış.
- Görücü, Ö., Tolunay, A., Şener, F. (2011). Sürdürülebilir Ormancılık Uygulamalarında Sertifikasyon ve Akreditasyon: Andırın ve Göksun Devlet Orman Orman İşletme Müdürlükleri Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi*, Isparta
- Koçak, S., Tolunay, A., Türkoğlu, T. (2017). Türkiye’de Orman Sertifikasyonu Uygulamalarının Orman Kaynakları Yönetimine Etkileri. *Türkiye Ormancılık Dergisi*, 18(1): 49-56

- Köse, M., Daşdemir, İ., Erol, S.Y., Yıldırım, H.T. & Arslan, A. vd. (2018). Türkiye’de ormancılık örgütü ve yönetimine ilişkin R’WOT analizi uygulaması. *Türkiye Ormancılık Dergisi*, 19(3), 252-264.
- Maser, C. & Smith, W. (2001). *Forest certification in sustainable development healing the landscape*. Florida: Lewis Publishers.
- Öztürk, S. (2011). Devrekani Çayı alt havzası örnekleminde havza yönetim planının geliştirilmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, *Ankara Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Ankara.
- Şener, F.N. (2009). Sürdürülebilir Orman Yönetiminde Sertifikasyon ve Akreditasyon Kavramları. II. *Ormancılıkta Sosyo-Ekonomik Sorunlar Kongresi*, 371-377, Isparta.
- Tolunay, A. & Türkoğlu, T. (2011). Orman ürünleri sertifikasyonu, amacı, uygulamalar ve tüketici üzerine etkileri. *Orman ve Av Dergisi*, 6, 26-27.
- Türkoğlu, T. (2010). Gözlem, Sertifikasyon Süreci Başlama Toplantısı Katılımcısı, Muğla OBM.
- Türkoğlu, T. (2011). Türkiye’deki orman endüstrisi işletmelerine sürdürülebilir orman yönetimi çerçevesinde odun hammaddesi tedariki ve orman ürünlerinin sertifikasyonu. Yayınlanmamış Doktora Tezi, *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen bilimleri Enstitüsü*, Isparta.
- Türkoğlu, T. (2012). Gözlem, Ana Değerlendirme Paydaş Katılımcısı, Büro ve Arazi Çalışmaları.
- Türkoğlu, T. & Tolunay A. (2013). Türkiye’deki Orman Ürünleri İthalatçısı İşletmelerin Sertifikalı Orman Ürünlerine İlişkin Görüşleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 14, 95-101.
- Türkoğlu, T. & Tolunay A. (2014). FSC Orman Yönetim Sertifikasının Muğla Ormanlarına Etkisinin Nitel Olarak Araştırılması. *II.Ulusal Akdeniz Çevre ve Orman Sempozyumu*, 22-24 Ekim 2014, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Türkiye Ormancılar Derneği. İnsan Doğa Etkileşiminde Orman ve Ormancılık, *Türkiye Ormancılar Derneği IV. Ulusal Ormancılık Kongresi*, 15-16 Kasım 2017, Antalya.
- Yılmaz, E., Coşgun, U., Koçak, Z., Ay, Z. & Orhan, K.H. (2009). Katılımcı yaklaşımla ekoturizm stratejilerinin belirlenmesi ve önceliklendirilmesi: Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkı örnekleri. *Teknik*

Bülten No:29, Çevre ve Orman Bakanlığı Doğu Akdeniz Ormancılık Araştırma Enstitüsü, Mersin.

- URL-1. FSC Belgesi Nedir, Nasıl Alınır?, 08/02/2019 tarihinde <http://ekolojist.net/fsc-belgesi-nedir-nasil-alinir/> adresinden alınmıştır.
- URL-2. FSC-COC Orman Yönetim Sistemi, 08/01/2019 tarihinde <https://www.turcert.com/belgelendirme/sistem-belgelendirme/fsc-coc-orman-yonetim-sistemi> adresinden alınmıştır.
- URL-3. FSC-COC Orman Yönetim Sistemi, 14/02/2019 tarihinde <https://www.turcert.com/belgelendirme/sistem-belgelendirme/fsc-coc-orman-yonetim-sistemi> adresinden alınmıştır.
- URL-4. FSC (Forest Stewardship Council - Orman Koruma Konseyi) Sertifikası-FSC Belgesi (Orman Koruma ve Gözetim Sertifikası), 08/02/2019 tarihinde <http://www.oaib.org.tr/tr/bilgi-merkezi-ihracat-belgeleri-urune-ozel-belgeler-fsc-forest-stewardship-council-orman-koruma-konseyi-sertifikasi.html> adresinden alınmıştır.
- URL-5. BM Trade Certification, 16/02/2019 tarihinde <http://www.oaib.org.tr/files/downloads/Bilgi-merkezi/ihracat-merkezi/urune-ozel-bel/fsc-ser3.jpg> adresinden alınmıştır.
- URL-6. ETÇAP ve Ormancılıkta Sertifikalandırma, 16/02/2019 tarihinde http://www.ktu.edu.tr/dosyalar/15_01_03_af69c.pdf adresinden alınmıştır.
- URL-7. FSC® Nedir? (Orman Yönetim Konseyi), 19/02/2019 tarihinde <https://www.tetrapak.com/tr/sustainability/fsc> adresinden alınmıştır.
- URL-8. Forest Stewardship Council, 19/02/2019 tarihinde https://Facts_and_Figures_2018-02-09.pdf adresinden alınmıştır.
- URL-9. FSC, 2018 Sertifikalı Kurum Sorgulama, 22/02/2019 tarihinde <http://info.fsc.org/certificate.php> adresinden alınmıştır.
- URL-10. Orman Ürünlerine Farklı Bir Bakış, 22/02/2019 tarihinde <http://www.cevreciyiz.com/makale-detay/701/orman-urunlerine-farkli-bir-bakis-fsc-ve-sfi> adresinden alınmıştır.
- URL-11.Orman Ürünlerine FSC damgası, 25/02/2019 tarihinde www.dasturkey.com/index.php?option=com_content&view=article&id adresinden alınmıştır.
- URL-12. OGM, 2016 Geoportal verileri, 13/01/2019 tarihinde www.ogm.gov.tr adresinden alınmıştır.

URL-13. FSC International, 13/01/2019 tarihinde <https://ic.fsc.org> adresinden alınmıştır.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Aslıhan ŞİMGİ
Doğum Yeri ve Yılı : Kastamonu 27.04.1993
Medeni Hali : Bekar
Yabancı Dili : İngilizce
E-posta : aslismga@gmail.com

Eğitim Durumu

Lise : Kastamonu Ticaret Meslek Lisesi (2007-2011)
Lisans : Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Orman
Mühendisliği Bölümü
Yüksek Lisans : Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Orman Mühendisliği Anabilim Dalı (2016-2019)

Mesleki Deneyim

İş Yeri : İhsangazi Orman İşletme Müdürlüğü (2018-halen)

